

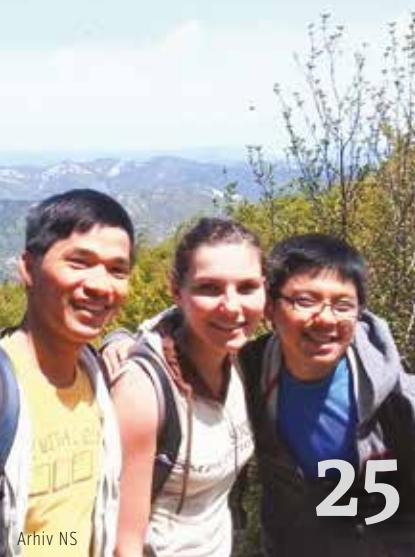
Novi svijet

DOGAĐAJ
ZA POVIJEST

NA SLOBODU
POZVANI

SOPHIA –
VIŠE OD STUDIJA

SADRŽAJ

- 3 RIJEČ ČITATELJIMA
Uz zemlji
gdje svjetlo stvara vezove
Otvorena Katedra
Chiare Lubich
- 4 RIJEČ ZA ŽIVOT
Svibanj
- 5 IZ ŽIVOTA
Nova nada
- 6 PREDSJEDNICA
U zemlji
gdje svjetlo stvara vezove
Otvorena Katedra
Chiare Lubich
- 8 U ŽARIŠTU
Događaj za povijest
Otvoren novostima Duha
- 11 U DUBINU
U času samoće
- 12 MLADI
Na slobodu pozvani
- 14 SPORTMEET
Igra se drugačija utakmica!
- 16 SVJEDOČANSTVO
Vjernost razvedenih
- 18 DUHOVNOST
JEDINSTVA
Kako prevladati zastoje u
uzajamnoj ljubavi
UZAJAMNOST - potreba
ljudskoga srca
- 24 DUHOVNOST I
TEOLOGIJA
Bez očekivanja
- 25 INTERVJU
Sophia - više od studija
- 29 PISMA ČITATELJA
Susret ljubavi, dijaloga i
jedinstva
Veliki Božji projekt
Sanjali smo
- 31 RAZGOVORI
Gledati kroz prozor
Ljubav kao lijek
Oduprijeti se osjećaju
ljubomore
- 34 ZARUČNICI
Traženje ravnoteže para
Pomoći ili rizik iz bioloških
obitelji
- 37 ISTAKNUTO
Odgovornost za društvo
- 38 ZDRAVLJE
Zaštitimo okoliš da bismo
zaštitili sebe
- 40 FORMY

FOTO: RICCARDO DE LUCA

NASLOVNICA:

Na zajedničkoj kanonizaciji dvaju papa okupilo se preko milijun i pol ljudi

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

**MJESEČNIK
POKRETA FOKOLARA**

godina L, br. 5, svibanj 2014.

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

UREDNIŠTVO I UPRAVA

Novi svijet, Franje Račkoga 30,
48260 Križevci,
tel.: (+385) 01 3691 290;
fax: (+385) 01 3691 840;
e-mail: novi-svijet@kc.t-com.hr

IZDAVAC I NAKLADNIK

Djelo Marijino - Pokret fokolara

GLAVNA UREDNICA

Đina Perkov

UREDNIČKO VIJEĆE

Đina Perkov, Sonja Eterović,
Zdenko Horvat, Alenka Smrkolj

GRAFIČKO OBLIKOVANJE

Kristóf Maucha

TISAK

FEROPROMS d.o.o., Zagreb.

U ovom broju Novoga svijeta donosimo kratka izvješća s nedavnih događanja koja su okupila mnoštvo.

tva. Nadasve je to proglašenje svetih dvaju papa, Susret hrvatske katoličke mладеžи, a potom i boravak Marije Voce u Brazilu. Ta su velika okupljanja donijela val dobra ovome svjetu. Istina, dobro nije uvijek tako očito niti probojno. Bitno je očima nevidljivo, primjećuje i Mali princ. Doista, tko će ikada moći ispričati što se zabilo u nutrini svih onih ljudi na trgu sv. Petra, u Dubrovniku ili u Brazilu? No važno je da se zabilo. A vijesti što nam svakodnevno pristižu putem medija ne govore često o dobru. Zabrinuti smo za situaciju u Ukrajini, zaprepašteni učincima krize vrijednosti koji svakodnevno isplivavaju oko nas, oplakujemo žrtve brutalne kršćanofobije, apsurdnog rata u Siriji, suočaćamo s narodima Afrike... ali i sa strepnjom pratimo opću situaciju u našoj zemlji.

Kako se postaviti? Čitam ovih dana u kolumni jedne poduzetnice kako se lomi oko toga da napiše nešto pozitivno jer odbija biti kritičar "ovog našeg napačenog društva". Oduševljavaju me njezini samopoticaji: "Misli na svoje poduzeće, vlade i propisi se mijenjaju... Nemoj odustati i predati se ako imaš dobar temelj. Budi svjež, pozitivan, ne osvrći se unazad, nemaš vremena. Misli na svoju budućnost i pokušaj djelovati pozitivno na okolinu..."

Ustrajmo i mi nositi radost i nadu, slogu i mir, svijet pomiren s Bogom koji sve stvoreno očekuje, na što nas poziva Riječ za život ovoga mjeseca. ■

"UMJESTO KRISTA ZAKLINJEMO: DAJTE, POMIRITE SE S BOGOM!"¹

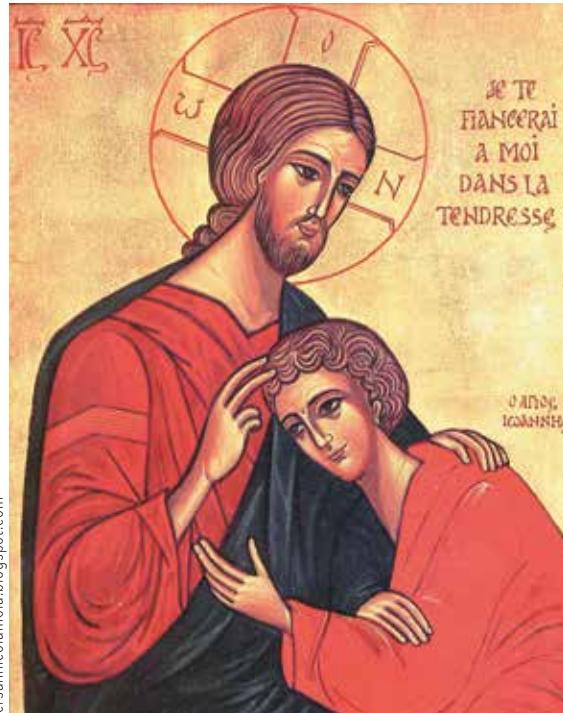
[2Kor 5,20]¹

Chiara Lubich

Ove riječi su poticaj sv. Pavla Korinćanima nakon velikog navještaja, središta čitavog evanđelja: Bog je u Kristu svijet sa sobom pomirio [usp. 2Kor 5,19].

Na križu, smrću svoga Sina, Bog nam je dao najviši dokaz svoje ljubavi. Po Kristovu križu On nas je pomirio sa sobom.

Ova temeljna istina naše vjere danas je više nego aktualna. Tu objavu očekuje čitavo čovječanstvo. Da, Bog je svojom ljubavlju blizak svima i žarko ljubi svakoga. Našem je svijetu potreban taj navještaj, no mi ga možemo dati ako ga najprije naviještamo samima sebi, dotle da se osjećamo

okruženi tom ljubavlju, pa i onda kada nas sve upućuje na suprotno.

**"UMJESTO KRISTA
ZAKLINJEMO: DAJTE,
POMIRITE SE S
BOGOM!"**

Vjera u Božju ljubav ne može ostati zatvorena u nutrini pojedinca, kako to dobro objašnjava Pavao: Bog nam je dao zadatak da vodimo druge pomirenju s njim [usp. 2Kor 5,18]. Zato svaki kršćanin ima veliku odgovornost svjedočiti Božju ljubav prema njegovim stvorenjima. Kako? Sve naše ponašanje trebalo bi potvrditi vjerodostojnost istine koju naviještamo. Isus je jasno rekao da se prije

nego što prinesemo dar na žrtvenik trebamo najprije izmiriti s našim bratom ili sestrom, ako oni imaju što protiv nas [usp. Mt 5,23-24].

To vrijedi nadasve unutar naših zajednica: obitelji, skupina, udruga, crkava. Pozvani

smo srušiti sve prepreke što prijete slozi među ljudima i narodima.

[...]

"UMJESTO KRISTA ZAKLINJEMO: DAJTE, POMIRITE SE S BOGOM!"

"Umjesto Krista" znači na njegovom mjestu. Zamjenjujući Njega, živeći s Njim i kao On, ljubiti se kako nas je On ljubio, bez zatvaranja i predrasuda, otvoreni uočavanju i poštivanju pozitivnosti našega bližnjega, spremni dati život jedni za druge. To je Isusova zapovijed u najvišem smislu, znak raspoznavanja kršćana, na snazi i danas kao u vrijeme prvih Kristovih sljedbenika.

Živjeti ovu Riječ života znači postati miritelji.

Tako će svaka naša gesta, svaka naša riječ, svaki naš stav – ako su natopljeni ljubavlju – biti kao Isusovi.

Bit ćemo kao i On nositelji radosti i nade, sloge i mira, svijeta pomirenog s Bogom koji sve stvoreno očekuje (usp. 2Kor 5,19). ■

¹ Objavljena u *Novi svijet* br 1/1997.

NOVA NADA

www.pregnancytaos.com

Za vrijeme Marijapolja u Demokratskoj Republici Kongo izneseno je mnogo svjedočanstava evanđeoskog života u oružanom sukobu. J.S. radi kao medicinska sestra u bolnici, na odjelu ortopedije, gdje je vidjela mnoga ranjenika i teških slučajeva. Donosimo njezinu priču.

Te smo večeri u našu bolnicu primili jednu ženu. Rađala su se dva blizanca i majka je jako krvarila. Budući da je to bio vrlo hitan slučaj, odmah su je odveli u operacijsku dvoranu. Liječnici su sve učinili kako bi spasili nju i njezino dvoje djece. No nažalost, ono što smo strahovali to se i dogodilo: žena je umrla nekoliko dana nakon rođenja dvoje djece, djevojčice i dječaka. Otac je rekao da je nesposoban podizati ih bez njihove majke, a nije imao ni potrebnih sredstava. Kada je liječnik došao na naš odjel ortopedije i prenio nam ovu informaciju, osjetila sam duboko suosjećanje prema toj djeci. Sjetila sam se točke duhovnosti koju u cijelom svijetu nastojimo živjeti ove godine: ljubav prema bratu, a ova su mi djeca izgledala kao patničko lice Isusovo.

Smatrala sam da odmah treba nešto učiniti. Pomislila sam kako sam prije pet mjeseci rodila djevojčicu, pa ne mogu uzeti više od jednog djeteta. No još nisam bila razgovarala sa svojim suprugom, koji se naravno trebao složiti s tim. Tako sam otišla kući i svojima predložila ovo usvajanje. Svi su s radošću pristali! Vidjevši drugu djevojčicu naša malena curica nije htjela da ju više dojim. Uzeli smo to kao njezin znak dobrodošlice novoj sestrici.

Tri dana kasnije, potaknuta mojim primjerom, druga se medicinska sestra ponudila usvojiti drugo dijete. Bila sam beskrajno radosna! Zajedno smo otišle u općinu kako bismo regulirale ta dva usvajanja. Djevojčici koja je stigla u našu obitelj dali smo ime Nada. ■

IZ ŽIVOTA

U ZEMLJI GDJE SVJETLO STVARA VEZOVE

Ovu veliku zemlju koja se ubrzano mijenja, bogatu prirodnim ljepotama i različitim kulturama spojenima u jedan narod, predsjednica i dopredsjednik proputovali su od sjevera do juga. Trajne ozbiljne društvene nejednakosti ovdje izazivaju porast nasilja, ovisnost o drogi i smrt, a pogađaju nadasve mlade. Izražavajući svoj dojam prije odlaska, predsjednica Fokolara je putovanje odredila izrazom: "vezovi svjetla". Time je mislila na plodove na raznim područjima društvenog, političkog, ekonomskog i crkvenog života. Za dopredsjednika Giancarla Falettija to putovanje označava novi početak u djelovanju Fokolara u ovoj južnoameričkoj državi.

Foto: © CSC [3]

Maria Voce i Giancarlo Faletti boravili su u posjetu zajednicama Pokreta fokolara u Brazilu od 22. ožujka do 23. travnja

Suočavanje sa socijalnom problematikom nužno je bilo u središtu življena i djelovanja Pokreta još od dolaska prvih fokolarina iz Europe u grad Recife u Brazilu, krajem pedesetih godina prošloga stoljeća. Chiara Lubich više je puta posjetila ove zemlje i ukazivala na ljubav prema siromasima kao povlašteni put da se doprinese prevladavanju duboke društvene podijeljenosti očigledne u čitavoj zemlji. Od tada je prijeđen dugi put. Na svakoj etapi njihova putovanja Maria Voce i Giancarlo Faletti posjetili su socijalna djela Pokreta fokolara koja su se razvila oko tri gradića svjedočanstva [blizu Sao Paoila, Ricifija i Belema]. Ustvrđili su kako su mnogi djelatnici tih škola i socijalnih centara

nekadašnji učenici koji su sada postali uzor promicanja čovjeka sadašnjim učenicima. Na neki je način bilo iznenadujuće moći gotovo dotaknuti snagu kojom "evangelje jedinstva" preobražava, u Pokretu ali i izvan njega. Tako je to u *Fazenda da Esperança*, u *Casa do Menor*, u inicijativama *Novih horizonata*, u *Missione Belem* itd. Sada su sva socijalna djela u Brazilu i Južnoj Americi, nastala na razne načine iz karizme jedinstva, povezana u mrežu kako bi jače utjecala na društveno tkivo ovoga kontinenta. Susrevši njihove predstavnike Maria Voce im je rekla: "Vi činite prepoznatljivim društveni utjecaj evangelja". Nije slučajno upravo odavde, iz Brazila, Chiara Lubich

OTVORENA KATEDRA CHIARE LUBICH

pokrenula Ekonomiju zajedništva, način da se u korijenu utječe na socijalni jaz i da se pokuša preokrenuti potrošačka kultura posjedovanja u kulturu davanja. Stotine poduzeća podržavaju ovaj sve aktualniji projekt. Isto se tako više od sto osoba zauzeti u politici na različitim razinama okupilo blizu Sao Paola. Federalni zastupnici, gradonačelnici i pročelnici općina uključeni su u teški zadatak da se bratstvo prihvati kao politička kategorija i kao način života, u svijetu često zatrovanim sukobima i korupcijom. Maria Voce istaknula je dragocjenost ovog prosvijetljenog političkog djelovanja koje u središte postavlja vrednotu odnosa, počevši od posljednjih koji svojim potrebama žude za bratstvom. Giancarlo Faletti nazvao ih je prorocima nade.

Sve je to dovelo do slaganja šarolikog mozaika – prisutnosti Fokolara u Brazilu, u raznolikosti kulture i iskustava spuštenih u najakutnije problematike. Tisuće osoba susreli su u Recifeu, Belemu i Sao Paolu. Biskup mons. Gil Antonio Moreira, nazočan na susretu 3000 osoba u Sao Paolu, dobro je izrazio doprinos Marije Voce i Giancarla Falettija ovoj zemlji riječima: "Ovo je putovanje Brazilu donijelo uskrsnu snagu". ■

Ucilju promicanja studija i istraživanja tematika vezanih za bratstvo i humanizam, polazeći od misli Chiare Lubich, na Katoličkom sveučilištu u Recifiju u Brazilu 25. ožujka otvorena je nova katedra.

Bratstvo, ali ne kao neka romantična ili čisto vjerska vrednota, nego kao poziv na razumnost, konkretan je projekt za Brazil, zemlju s velikim nejednakostima a istodobno sa strateškim položajem u svijetu. Tim je riječima rektor Sveučilišta, isusovac Pedro Rubens, otvorio katedru Chiare Lubich i izrazio njezin smisao. Studij bratstva privlači sve veći interes istraživača različitih disciplina, dodao je prof. Paolo Muniz, ravnatelj Fakulteta Asces, inače partner u tom projektu. Oba sveučilišta sada će usmjeriti svoje istraživanje u misao i djelo Chiare Lubich, koja nije bila samo duhovna voditeljica, nego i nadahniteljica novog svjetla koje rasvjetjava različita područja ljudskog znanja. Svečanost otvaranja Katedre održana je u vrijeme posjeta Brazilu Marije Voce. Ona je u nastupnom predavanju predstavila pogled na čovjeka, antropologiju koja proizlazi iz duhovnosti Chiare Lubich, duboko ukorijenjene u Svetu pismo. Polazeći od pitanja tko je čovjek, Maria Voce je produbila dinamiku Ljubavi u trojstvenom Bogu, njezin odraz u životu čovjeka i svemira te pozvanost na Ljubav u odnosu. Podsetila je da mi jesmo ako smo drugi, što znači prazni sebe, dar bez mjere. Iz toga proizlazi stil života kadar stvoriti plodno tlo na kojem može niknuti pravi humanizam i konkretno bratstvo, rekla je Maria Voce.

Misao Chiare Lubich izučava se pod raznim vidovima na više sveučilišta. ■

U ŽARIŠTU

Victoria Gómez

Franco Origlia

DOGAĐAJ ZA POVIJEST

Ivan XXIII. i Ivan Pavao II., dva su čovjeka i dva pape koji su odvažno gledali Isusove rane, dodirnuli njegove ranjene ruke i nisu se stidjeli tijela brata

Unedjelju 27. travnja svijet je bio svjedokom barem tri izvanredna fenomena. Prvi je zajednička kanonizacija dvaju papa, drugi izgovaranje svećane formule pape Franje uz nazočnost pape u miru Benedikta XVI., a treće, izvanredna mobilizacija ljudi iz svih krajeva svijeta. Govori se o preko milijun i pol nazočnih, ali tko može znati broj? I tko će ikada moći ispričati što se dogodilo u nutrini mnogih? Sigurno je da će o ovom događaju povijest govoriti. Misno slavlje započeto u 10 sati imalo je trenutke ushićenja. Među njima zagrljaj pape Franje i Benedikta XVI., popraćen pljeskom mnoštva. Nešto prije papu u miru je zagrljio njemu drag čovjek, talijanski predsjednik Napolitano. Mnoštvo je i to vidjelo i shvatilo.

Nakon tri zahtjeva što ih je Papi uputio pročelnik Kongregacije za proglašenje svetih kardinal Angelo Amato, u pratnji postulatora, te molitve Dođi Duše Presveti, papa Franjo je u neponovljivom zanosu izgovorio formulu kanonizacije. Neke je izraze tek šaptao, a druge naglasio: "za učvršćenje kršćanskog života", "vlašću našeg Gospodina Isusa Krista", "nakon dugog razmišljanja", "slušanja što misle mnoga naša braća u biskupstvu". I konačno: "Proglašavamo i nazivamo svetima blažene Ivana XIII. i Ivana Pavla II. Potom je u svojoj homiliji nazvao svetoga Ivana XXIII. papom poslušnosti Duhu Svetomu, a Ivana Pavla II. papom obitelji. U misnim čitanjima te nedjelje, druge poslije Uskrsa koju je Ivan Pavao II. nazvao Nedjeljom božanskoga milosrđa, spominju se proslavljene rane Isusa uskrsloga i njegov odnos s Tomom, "tim iskrenim čovjekom, naviklim osobno se uvjeriti". Nakon što je sumnjaо, on je pokleknuo pred njim i rekao: "Gospodin moj i Bog moj!"

Papa Franjo govorio je o tim ranama, sablazni, ali i provjeri vjere. "Sv. Ivan XXIII. i sv. Ivan Pavao II. imali su hrabrosti gledati rane Isusove,

dodirivati njegove izranjene ruke i probodeni bok. Nisu se sramili tijela Kristova, nisu se sablaznili nad njim niti nad njegovim križem; nisu se sramili tijela bratova jer su u svakom patniku vidjeli Isusa."

Papa Franjo nazvao ih je dvojicom hrabrih ljudi, svećenicima, biskupima i papama 20. stoljeća čije su tragedije upoznali, ali nisu bili pobijedeni. U njima je prebivala "živa nada", zajedno s "radošću neizrecivom i proslavljenom" koje su prošle kroz kušnju samoodricanja, samo-oplijenjenja, krajne bliskosti s grešnicima, pa sve do mučne gorčine toga kaleža. Tom radošću i tom nadom odisala je prva kršćanska zajednica u Jeruzalemu, u kojoj se živi bīt evanelja, tj. ljubav i milosrđe, u jednostavnosti i bratstvu. Tu je sliku Crkve Drugi vatikanski koncil imao pred sobom.

Potom je papa Franjo zaključio sa željom da novi sveci posreduju za Crkvu i pouče nas da se ne sablaznimo nad Kristovim ranama, da uročimo u misterij Božjega milosrđa koje se uvijek nuda, uvijek prašta, jer uvijek ljubi.

Crkva koja se toga dana pokazala na Trgu sv. Petra bila je u slavlju. Obred je bio svečan i

Emilio Morenatti

jednostavan. S papom je bilo preko 150 kardinala, više od tisuću biskupa, 6 tisuća svećenika. Među njima su bili zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić, vrhbosanski nadbiskup kardinal Vinko Puljić, još nekoliko hrvatskih biskupa i mnogi svećenici. I mnoštvo ljudi! Narod sa svih strana svijeta slijevalo se na trg i ulice oko njega od ranoga jutra. Vrlo brojni su bili Poljaci, kao i sugrađani Ivana XXIII. iz Bergama. No na Trgu sv. Petra i na drugim trgovima pripremljenima za praćenje događaja nisu bili samo katolici. Ovom su događaju željeli nazočiti i pravoslavni kao i anglikanci. Bili su tu i vjernici židovi i muslimani. I tko zna tko sve još!

Iz cijelog svijeta pristiglo je 120 službenih izaslanstava, a među 24 državna poglavara bio je i hrvatski predsjednik Ivo Josipović, brojni premijeri i ličnosti iz političkog i kulturnog života. Sa svima ostalima molile su i dvije žene koje su zadobile čudesno ozdravljenje po zagovoru pape Ivana Pavla II. – francuska redovnica Marie Simon Pierre i Floribeth Mora Diaz iz Kostarike.

Tapiserije s portretima dvaju papa, iste one koje su bile izložene i za njihove beatifikacije, krasile su portal bazilike još od prethodnog dana. Izgledalo je kao da upravo oni – sveti pape prihvataju sve one koji su malo po malo dolazili. Kao da su govorili: "Mi smo ovdje".

Trg sv. Petra bio je doista veličanstven, svečano ukrašen s više od 30 tisuća ruža pristiglih iz Ekvadora, na taj nezaboravan dan, 27. travnja 2014. ■

schoenelblog2.blogspot.com

OTVOREN NOVOSTIMA DUHA

Donosimo ulomak iz članka koji je Chiara Lubich, tada već teško bolesna, napisala nakon smrti Ivana Pavla II.

pobuđivao kod mladih, kod milijuna muškaraca i žena svih rasa, kultura, religija i vjerovanja što ih je susretao po čitavom svijetu? I povjesne preokrete što ih je prouzrokovao u ovih 27 godina? Ovaj papa posredovao je Boga, a On sve čini novim. Božja prisutnost u njemu postajala je sve jača što je teži bio teret patnje, sve do posljednjeg časa.

No u ovom trenutku ne mogu a da ne izrazim svoju najdublju zahvalnost i za mnoga druga vrata što su ih ti ključevi otvorili: papa je uvijek otvarao vrata novostima Duha koje je prepoznao i u našem pokretu, stalno ohrabrujući i podržavajući, prepoznao ga je kao dar Božji i nadu za ljude. [...]

Nezaboravan dan koji će u našoj povijesti ostati kao jedan od najljepših bio je 19. kolovoza 1984., kada je Papa posjetio naš međunarodni centar u Rocca di Papa. Tom je prigodom u ljubavi prepoznao

nadahnjujuću iskru svega što se čini pod imenom Fokolari, a istodobno je izrazio ono što se mi ne bismo usudili reći: u našem je Pokretu zamijetio fisionomiju Crkve kojom je ona definirala sebe na Drugom vatikanskom koncilu.

Još jedan znakovit događaj zbio se 23. rujna 1985. Pomislivši na budućnost Pokreta, nakon jedne audijencije, dok sam na izlazu pozdravljala Papu, usudila sam se upitati ga: "Smatrate li mogućim da predsjednik Pokreta fokolara, ovog Djela koje je Marija, bude uvijek žena?" "Da! Kad bi bar bilo tako", odgovorio je. I dok mi je obrazlagao taj potvrđan odgovor, po prvi puta se preda mnom otvorila spoznaja da Crkva ima dvije dimenzije: petrovsku i marijansku. "One postoje još od početaka Crkve", potvrdio mi je, citirajući teologa Hansa Ursu von Balthasara, "i u njoj moraju ostati", dodao je. [...] ■

[Cijeli tekst dostupan je na mrežnoj stranici fokolar.hr; objavljen u Novom svijetu br. 5/2005.]

I ja osobno mogu dati svjedočanstvo njegove svetosti. Nakon audiencije s njim, često bih imala dojam kao da se nebo otvorilo. Osjećala bih izravnu povezanost s Bogom, vrlo jako zajedništvo s njim, bez posrednika. To je zato što je papa posrednik, ali kada te poveže s Bogom, on nestaje. Tako sam dublje shvatila papi- nu karizmu. Ključevi neba ne služe mu samo zato da se po- nište naši grijesi, nego i zato da nam otvari nebo otvarajući nas jedinstvu s Bogom. Kako inače protumačiti onu radost, ono oduševljenje, onu privlačnost koju je papa uvijek

U ČASU SAMOĆE

Ako ju živimo svjesno, a ne samo kao nedjeljnu praksu, vjera je svjedočanstvo istine. Skeptičnom društvu istina može biti neugodna, a tko je utjelovljuje postaje neprijatelj. Potrebna je odvažnost kako bismo lopovu rekli da je zlo to što radi, nekažnjenom ubojici da su njegova djela zločini, parazitu ili tiraninu da njegove žrtve uživaju neotuđiva prava, jednaka njegovima. Pod tim vidom kršćanstvo je teško, ali ostaje dragocjena institucija iz koje treba neograničeno crpsti obnovu svijesti o sveopćem bratstvu.

Znale one to ili ne, građanske, filantsropske i političke institucije uzimaju svoje nadahnuće iz tog izvora. Upravo je to izvornost kršćanstva u neusklađenom društvenom koncertu. Održao ju je živom – utjelovio u svojem tijelu – Krist. Slijedeći njegove zapovijedi možemo se usidriti u Vječno iz kojega dolazi svjetlo što ispunja trenutke boli i samoću, obavijajući ih nadnaravnom nadom. Jer svakome dođe dan kada ga drage osobe napuste, korisnici ga izdaju, sruši se kuća za koju se veže. Sve se ruši, naše ušteđevine u banci, naša predviđanja o djeci, osjećaji prema prijateljima na koje smo računali. Ne možemo više, ako se

uzdamo u ljude. Njihova obećanja izdaju, njihovi proglaši mirišu na retoriku.

Dode čas kada te samoća zavije poput stepa oko zatvorenika koji bježi i osjećaš se kao siroče na zemljinoj kori. Možeš se nalaziti usred mnoštva, u velegradu, a srce ti se kida na komadiće jer nemaš ljubav na koju se osloniti. Ali upravo tada, ako se svijest o Kristu probudi u tebi, otkrivaš da nisi sam. On je pastir koji djeluje isključivo iz ljubavi. Takav je da se brine za svaku ovcu, a ako se koja izgubi, ide u potragu za njom ne mareći za napor i ne dopuštajući sebi odmora dok god ju ne nađe. Tada je ne kori nego je s ljubavlju prima u naručje. To je nježna gesta zaštitnika koji ljubi bezgranično, brata koji se osjeća odgovoran za spokoj maloljetnika, sluge koji daje život za sve.

Na taj se način Krist objavljuje kao tješitelj, kao nada. Tako svi znaju da gdje god ih događaji i odluke razdvajaju, ostaje jedan otac, prijatelj, božanski gost koji ih čeka i ništa drugo ne žudi nego im pomagati. ■

[*Dall'orda all'ordine*, Coletti, 1945.]

KAD SE
SVE SRUŠI,
OSTAJE
JEDAN OTAC,
PRIJATELJ,
BOŽANSKI
GOST

NA SLOBODU POZVANI

Na Susretu hrvatske katoličke mladeži u Dubrovniku okupilo se preko 35 tisuća sudionika

Deveti po redu Susret hrvatske katoličke mladeži [SHKM] održan je u Dubrovniku 26. i 27. travnja. Prethodili su mu susreti u Splitu [1996.], Rijeci [2000.], Osištu [2002.], Šibeniku [2004.], Pulu [2006.], Varaždinu [2008.], Zadru [2010.] i Sisku [2012.]. Iako je Dubrovnik te subote osvanuo okupan kišom, to nije spriječilo brojne mlade da veselo kroče ulicama najljepšeg Grada. Stigli su iz svih dijelova Hrvatske, BiH i ostatka svijeta. Dubrovnik je ta dva dana pratio mladošću, veseljem i pjesmom.

Potom je krenula procesija iz dubrovačke katedrale s križem Susreta uz nekoliko desetina tisuća mladih hodočasnika prema luci u Gružu gdje se u 17 sati održalo središnje euharistijsko slavlje koje je predvodio biskup Mate Uzinić. Ne bojte se, stavite se na raspolaganje Kristu, poručio je između ostalog biskup Uzinić, poželjevši hodočasnicima da mir koji su u Dubrovniku susreli prenesu u svoje domove i svoje župe. Isto tako poželio je da ovaj mir ostane u ovom Gradu i u ovoj Biskupiji. Draga mladeži, nemojte olako napuštati svoje zajednice,

nemojte se isključivati, povezujte se međusobno, živite unutar vaših župnih zajednica, molitvenih zajednica, ugrađujte se u zajedništvo. Nemojte propuštat nedjeljnu euharistiju, jer ako vam to postane nešto usputno, ako dođete tek za Uskrs i Božić na misu, vaša sudbina je Tomina sudbina, nećete susresti Uskrslog Gospodina i ako ste ga susreli u nekom razdoblju svoga života, zaboravit ćete na njega, kazao je na euharistijskom slavlju sudionicima 9. Susreta hrvatske katoličke mladeži, domaćin slavlja dubrovački biskup mons. Mate Uzinić.

Susret je nastavljen bogatim večernjim duhovno zabavnim programom na Stradunu, u staroj gradskoj jezgri, kao i u drugim župama izvan Dubrovnika, u kojima su mladi bili smješteni.

Stradun je na svakom koraku odisao radošću, veseljem, pjesmom, plesom i nezaboravnim ozračjem koje samo mladi mogu prirediti.

Ta je večer bila obilježena počasnim građaninom Dubrovnika Ivanom Pavlom II., velikim prijateljem mladih i osnivačem Svjetskih susreta mlađeži, a kojeg je u Rimu papa Franjo sutradan proglašio svetim. Zadnjeg dana Susreta u nedjelju se služila misa povodom proglašenja Ivana Pavla II. svecem. Na Susretu je sudjelovalo oko 35 tisuća mladih hodočasnika iz Hrvatske i dijaspore koje su građani Dubrovnika i Dubrovačko-ne-retvanske županije primili u svoje domove.

Svojim poznatim gostoprinstvom tradicionalno su se dobrim domaćinima pokazali domaćini župe sv. Mihajla. Za oko 3000 mladih hodočasnika priredili su pravo slavlje i u nedjelju. Župa sv. Mihajla u nedjelju 27. travnja organizirala je zajedničko Euharistijsko slavlje koje je vodio mons. Josip Mrzljak, varaždinski biskup. Na nogometno igralište u Gospinom Polju došli su svi mladi koji su bili smješteni i na terenu Župe Sv. Mihajlo.

Prema riječima dubrovačkog biskupa mons. Mate Uzinića, nadovezujemo se i zahvaljujemo članovima Organizacijskog odbora, svim volonterima, zboru i bandu koji su sve učinili da ovaj Susret protekne u najboljem redu i ostane u dobrom sjećanju svim sudionicima. Svojom mladošću, vedrinom, unatoč oblacima i kiši, strpljivošću, molitvom, pjesmom pokazali smo da Crkva, ovaj

narod i ova zemlja imaju budućnost. Neka uskrsnu li Gospodin, koji nas je na slobodu pozvao, ohrabri svaki naš korak, da smjelo idemo u susret životu koji je pred nama. Jer znamo: uskrsli Gospodin je s nama i hoda s nama putovima našega života i naše svakidašnjice!

Kako je najavljeno da će se idući SHKM održati u Vukovaru, Đakovačko-osječka nadbiskupija preuzela je križ iz ruku mladih Dubrovačke biskupije, te tim simboličnim činom preuzela organizaciju i pripremu sljedećeg velikog događaja za mlade cijele naše Domovine. Od tog trenutka započinju pripreme SHKM-a Vukovar 2017. Mons. dr. Đuro Hranić, đakovačko-osječki nadbiskup i metropolit potvrđio je najavu i izrazio dobrodošlicu Hrvatskoj katoličkoj mlađeži u đakovačko-osječku nadbiskupiju. Uz pozdrave i zahvale vidimo se u Vukovaru 2017.! ■

U Tirreniji blizu Pise u Italiji održan je 6. međunarodni kongres Sportmeeta. Među više od 200 sudionika iz 12 država bila je i skupina iz Hrvatske

IGRA SE DRUGAČIJA UTAKMICA!

Sport je danas više nego ikad metafora našega života, osobito u aspektu natjecanja. No postoji li još zdravo natjecanje? Natjecanje u sportu pronači način izražavanja određen pravilima, zdrav, privlačan, ujedinjujući i odgojan. "Sve ono što traži napor omogućava i pobjedu", "Natjecanje ima primarno značenje. To je sposobnost da se prihvati poraz. To je poticaj koji pospješuje rast." "Sportaš zna odakle polazi, ali gotovo nikad ne zna kamo će stići", "Svi mogu pobijediti, ali prava je veličina u sposobnosti da se pokušava iznova". To su zamasi, dodavanja, asistencije, udarci, pedaliranja, ispisani slobodnom rukom u notesu prepunom zabilješki, gdje su vrijednosti u zajedništvu s natjecanjem. Vrijednosti i natjecanje. To je prava zbrka koju treba prihvati i razumjeti, što nije jednostavno, pogotovo kada ekonomski interesi, rezultat po svaku cijenu, eliminiranje protivnika, prevladavaju nad onim što uistinu vrijedi.

Na skupu pod naslovom *Live your challenge* (Živi svoj izazov) okupilo se više od 200 sudionika od 4. do 6. travnja u Centru za olimpijske

pripreme u Tirreniji (Pisa) kako bi razmotrili vrijednosti i slabosti sportskog natjecanja. Bila su to tri dana kulturne tjelevježbe kako bi se zacrtale nove perspektive.

Na pozornici postavljenoj u sportskoj dvorani u kojoj se talijanski sportaši pripremaju za Olimpijadu u Rio de Janeiru 2016., izmenjivali su se sveučilišni profesori, sportski dužnosnici, sportaši, treneri i socijalni pedagozi. Izlaganja su imala multidisciplinarni i interaktivni pristup, prelazeći potom na proživljene životne priče sa sportskih terena. Takva je priča Alessandra Birindellia, bivšeg obrambenog igrača Juventusa

i talijanske nogometne nacionalne vrste, danas voditelja mladih nogometaša. On je naglasio važnost zdravog i iskrenog natjecanja koje najmlađima donosi radost igranja loptom.

Predavač pedagogije sporta sa Sveučilišta u Beču profesor Konrad Kleiner istaknuo je da je sport neispisana stranica na kojoj se može zapisati sve što želimo. To znači da sport po samoj definiciji nema odgojno značenje. Na svakome je da uključi individualne motoričke, društvene i osjećajne sposobnosti, potvrdila je Lucia Castelli, nastavnica tjelesnog odgoja i pedagoginja u sektoru mladih.

Lopte i igrališta su dakle mesta susreta, a ne sukoba, čak i onda kad se igra grubo kao u rugbyju, tom "grubom sportu koji igraju džentlmeni", poštujući odluke sudaca i znajući se ponizno povući nazad, kako to ističe dr. Matteo Rampin, psihiyat i sportski savjetnik.

Sport, utakmica i natjecanje. Znoj, žrtvovanje i trpljenje, sastavnice su potrebne da se prevladaju usponi koje postavlja život ili makar jedna dionica utrke *Giro d'Italia*. Legendarni trener talijanske biciklističke reprezentacije Alfredo Martini zapisaо je: "Život je poput kotača. Život se okreće. Život je okrugao. Pedalira se, vuče, a onda zatraži smjena. Kao u momčadskoj utrci na kronometar. Tajna je znati zatražiti smjenu kad se postigne najveća brzina, a ne kad brzina počne opadati."

Na temu natjecanja u sportskoj rekreativci govorila je prof. dr. sc. Mirna Andrijašević, voditeljica

Katedre za kineziološku rekreativu i kineziterapiju na Kineziološkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Uvodno je prikazan video zapis o aktivnostima Sportmeeta u Hrvatskoj (Križevci). Prof. Andrijašević ustvrdila je kako svi oblici natjecanja izvan profesionalnog sporta mogu imati brojne pozitivne učinke na sudionike. Definiranjem kriterija moguće je prilagoditi natjecanja za osobe različitih sposobnosti i mogućnosti. Određene znanstvene spoznaje i praktična iskustva mogu doprinijeti kreiranju pravila natjecanja za svaki uzrast. Posebna vrijednost natjecanja vidljiva je kroz dosezanje osobnih ciljeva putem ustrajnog vježbanja. Natjecanje je periodična provjera osobnih postignuća pri čemu su konkurenti partneri bez kojih se ne bi mogli natjecati niti pozicionirati svoje dosege, zaključila je profesorica.

Na kongresu su sudjelovali i animatori Škole sportske rekreativce iz Beograda koji su u stankama animirali sve sudionike, a potom i na gradskom trgu u Pisi. Kongres je obilovao prigodama za osobne i grupne susrete, razmjenu mišljenja, međusobno upoznavanje sudionika i sručno prihvaćanje. Spremnost organizatora da izađe ususret omogućio je i našoj skupini sudjelovanje na ovom uglednom skupu. ■

Dina Perkov [2]

VJERNOST RAZVEDENIH

Naše mi je prijateljstvo, povezano zajednički življenom vjerom, pomoglo pobijediti osjećaj neuspjeha

www.bazaar-magazine.com

Nove obitelji Pokreta fokolara već više godina organiziraju susrete za razvedene koji mnogima pomažu započeti iznova. Donosimo jedno od iskustava izneseno na susretu u Castegandolfu, održanom od 4. do 6. travnja ove godine.

Jure i ja vjenčali smo se nakon tri godine hodanja, kroz koje je naša veza rasla svakoga

dana sve više. Zato smo zajedno odlučili zasnovati obitelj.

Nakon nekoliko godina rodila nam se predivna djevojčica, s malom srčanom manom. Bila sam sretna i osjećala sam da nas je ovo rođenje povezalo još više. Ali nakon samo godine dana, dok smo bili u bolnici na uobičajenoj kontroli, naša je djevojčica iznenada umrla. Bio je to

strašan trenutak. Tada sam vidjela samo tamu. Srdila sam se na Boga što mi je oduzeo ono najdraže. Moj me muž podržavao i bez njegove ljubavi ne bih uspjela prebroditi tu situaciju.

Nakon godine dana rodila se Sofija i opet smo bili sretni. Kasnije smo još i usvojili jedno dijete.

No kako su godine prolazile primjećivala sam da mi Jure nije baš jasan i da se malo posvećuje djeci. Iako ih je jako volio, meni je prepustao njihove životne odabire. U jednom je trenutku odlučio napustiti svoj posao i otvoriti novu djelatnost. Tako smo se počeli družiti s drugim osobama. Bili su to uglavnom samci koji su rado putovali po svijetu i družili se do kasno u noć. Na početku sam iz ljubavi nastojala pratiti svoga muža u tom životu, ali sam kasnije shvatila da nemam ništa zajedničkoga s njima, pa je malo po malo naš zajednički život

krenuo različitim putovima. Znala sam da moj muž voli mene i našu djecu, ali bio je nespokojan, stalno u traženju. Pomicala sam da nam je kao bračnom paru potrebna pomoć, ali on o tome nije htio ni čuti, govoreći da problemi ne postoje. U međuvremenu je njegov posao krenuo loše, također i zato što su ga okruživali beskrupulzni ljudi. Jednoga je dana odlučio otići jer se više nije dobro osjećao u ulozi oca, kako mi je rekao. Iako nas je volio, imao je potrebu pronaći samoga sebe. Nisam mogla vjerovati da nakon toliko zajedno proživljenih godina sve završava samo tako. Nisam više uspijevala ni razmišljati, osjećala sam se očajnom. Najveća je bol bio osjećaj neuspjeha što sam ga doživljavala i osjećala sam se krivom. Bilo je to teško razdoblje. Danju sam nastojala biti jaka zbog svoje djece koja su imala 11 i 14 godina, ali navečer je sva bol izlazila vani uz tisuće pitanja. Što će sada? Hoću li znati podizati svoju djecu u tako osjetljivom razdoblju njihova života? Nastojala sam da oni osjećaju da sam uz njih te da ih i tata voli, iako se rijetko javlja.

www.nuovascintilla.com

Više nisam izlazila s prijateljima. Svi su imali obitelj, a ja sam bila sama. Jedino što mi je pomagalo da idem dalje bila je ljubav prema djeci. Naš je odnos rastao i postajao sve dublji. Moja je obitelj bila uza me, mada su mi nakon nekog vremena počeli govoriti da moram misliti na sebe i da sam još mlada. No meni je brak još bio sakrament, iako mogu muža više nije bilo. Potom sam bila pozvana sudjelovati na jednom susretu za razvedene u organizaciji Pokreta fokolara. Tamo, među mnogim osobama koje je povezivala ista bol, osjetila sam se ljubljenom, prihvaćenom onakvom kakva jesam.

Naše mi je prijateljstvo, povezano zajednički življenom vjerom, pomoglo pobijediti osjećaj neuspjeha. Doživjela sam kako je ljubav veća od boli i razumjela da sam ja još uvijek znak sakramenta. Kada primim euharistiju osjećam da mi Isus govori: "Ja te nikada neću ostaviti!" To mi svakoga dana daje snagu da ostanem vjerna onome "da" zauvijek što sam ga izgovorila na dan našega vjenčanja, iako sam civilno razvedena. Znam da nisam sama, jer je Bog sa mnom i pomaže mi gledati svoj život kako ga on gleda: sa svom njegovom ljubavlju i njegovim milosrđem. ■

KAKO PREVLADATI ZASTOJE U UZAJAMNOJ LJUBAVI

Ljubav svih okusa

D Kad biste znali koliko je potrebno da se srce od kamena pretvori u srce od mesa! Kad biste znali koliko je puta u ovom razdoblju Gospodin trebao udariti dlijetom kako bi moje srce pretvorio u srce od mesa! [...] Mogla bih vam nešto reći, a to je ovo: postoji netko tko ima srce od mesa. To je Marija. Reći ćete: "Dobro, Chiara, to znamo, reci nam nešto više". Ona je majka, Majka! Majka prema djetetu ima srce od mesa. Primjerice, kad dijete ide na operaciju ono se ne zabrinjava, majka je ta koja plače, majka se danima ne svlači kako bi stajala uz postelju djeteta. Majka kontaktira sa svima, s liječnikom, a dijete ostavlja mirno. Majka skriva zlo od djeteta kako bi manje trpjelo, majka guta suze za svoje dijete... a takav bi trebao biti odnos među vama. [...] Vi ste jedno drugome majka. To znači puno toga. Primjerice, vidjeti je li drugi dobro odjeven, ima li prikladnu odjeću. [...] Kuća: održavati ju kako bi ju održavala majka. Majka je uvijek ona koja posljednja pere suđe, koja sve stavlja na

mjesto, koja posljednja ide na počinak, posljednja dovršava sve. Što je u stvari majka? Ona je sluškinja, služavka. To je ružna riječ za nas koji uvijek govorimo o ljubavi, no sjetimo se Marije ("evo službenice Gospodnje"). Ona je služavka Gospodnja i služavka ljudi. Majka služi svima, nazočna je posvuda, a drugi su djeca i dopuštaju se služiti, jer su djeca tako stvorena, a majka je stvorena ovako.

Vi svi morate biti majke jedni drugima. [...] Željela bih preći jedan po jedan sve aspekte našega života kako bih vam predočila kako biti majke.

Primjerice, ako netko treba polagati ispit – svi se prihvatimo molitve da bi ispit dobro prošao. Ako onaj drugi mora na instrukcije – odmah naći vremena kako bi nam ispričao ono što treba reći profesoru. Ili: "Ne trebaš raditi ovo, ja će to obaviti, a ti se dobro pripremi za ispit." Mnoštvo je toga!

Također primjerice, [...] dopisivati se, ugrijati kuću, baš s tom ljubavlju. [...]

Majka nikad ne misli na sebe. Majka ima gospodare, a to su njezina djeca, to su drugi.

Ono što je sveti Vinko govorio o svojim siromasima – "moji su siromasi moji gospodari" – majka govoriti za svoju djecu. Zato je moja želja da odete s ovim u srcu i da primite na znanje kako ste ovdje došli kao djevojke i mladići, a odlazite kao majke, kao Marija.

3. lipnja 1973.

Iz audio veze od svoje kuće do Centra Marijapoli u Rocca di Papa, gdje je bio susret fokolarina. Chiara je u to vrijeme bila podvrgnuta dvama kirurškim zahvatima na kralježnici i primijetila je koliko je ta bolest istaćala njezinu ljubav prema svima.

Savez milosrđa

D Skupini djevojaka na počecima nije uvinjek bilo lako živjeti korjenitost u ljubavi. Iako podržane posebnim Božjim darom da bismo započele Pokret, bile smo osobe kao

www.sheknows.com

MAJKA NIKAD NE MISLI NA SEBE. MAJKA IMA GOSPODARE, A TO SU NJEZINA DJECA, TO SU DRUGI

u druge. I među nama, u naše odnose mogla se uvući prašina, a jedinstvo je moglo opasti. To se događalo, primjerice, kad bismo primjećivale nedostatke, nesavršenosti drugih i sudile o njima, pa je tako struja uzajamne ljubavi slabila.

Da bismo reagirale na takvu situaciju, jednoga nam je dana došla pomisao da među nama sklopimo savez. Nazvale smo ga "savez milosrđa".

Odlučile smo gledati novima bližnje koje srećemo svakoga jutra – u fokolaru, u školi, na poslu itd. – ne sjećajući se njegovih nedostataka, sve pokrivajući ljubavlju. To je značilo približiti se svakome s potpunim pomilovanjem u srcu, sa sveopćim oprostom.

Bila je to velika obveza. Preuzele smo je zajedno, a pomagala nam je uvijek ljubiti prve, po uzoru na milosrdnog Boga koji opršta i zaboravlja.

Iz govora na susretu prijatelja muslimana, Castel Gandolfo, 1. studenoga 2002.

Milosrđe!
Evo najfinije
ljubavi, a vrijedi
više od žrtve jer
je najljepša žrtva
ta ljubav koja zna
i podnosići

Podnosići, praštati

D Poznata nam je rečenica: "Tko je od vas bez grijeha, neka prvi na nju baci kamen" (Iv 8,7). Ni kod naše kuće nije uvijek sve savršeno: pokoja suvišna riječ, moja ili drugih, pokoja preduga šutnja, pokoji nepromišljeni sud, koja mala navezanost, koja loše podnošena patnja, zbog čega je Isusu sigurno neudobno među nama, a možda to i prijeći njegovu nazočnost. Shvaćam da mu trebam ja prva napraviti prostora, sve gladeći, sve smirujući, sve začinjajući najvećom ljubavlju; sve podnoseći, u drugima i u sebi.

[...]

Započinjem. Ne ide mi loše, štoviše ide dobro! Prije bih odmah pozvala i svoje prijateljice da učine isto. Sada ne. Osjećam dužnost da najprije učinim sav svoj dio, što donosi učinke. Uz to, ispunja mi srce srećom, možda zato jer je na ovaj način On opet prisutan i ostaje. Kasnije ću im reći, ali i dalje osjećam dužnost da se nastavim tako ponašati, kao da sam sama. Moja radost dostiže vrhunac kada nađem na Isusove riječi: "Milosrđe mi je milo, a ne žrtva".

[Mt 9,13] Milosrđe! Evo najfinije ljubavi koja se od nas traži, a vrijedi više od žrtve jer je najljepša žrtva ta ljubav koja zna i podnosići, koja zna, ako je potrebno, oprostiti i zaboraviti.

Iz telefonske emisije, 20. veljače 2003.

D Život u zajednici, kakav je naš, stalan ili povremen, traži da stalno ljubimo našu braću, tj. da se uvijek poistovjećujemo s njima. Upravo to i nastojimo. Pa kad bismo u to uložili i sve svoje snage, ne bismo uvijek uspjeli, jer još smo na ovome svijetu pa tako i podložni manama i nedostacima. Prije ili kasnije netko od nas pogriješi.

Što učiniti?

Ako smo mi imali propusta u uzajamnoj ljubavi, ispravimo se odmah, pokrenimo je odmah. A ako su se naša braća tako ponašala, što trebamo učiniti?

Vjerujte: mudro je poslušati sv. Pavla kad nam kaže da podnosimo, jer podnošenje nije neka podvrsta ljubavi; podnošenje je prirođeno ljubavi i jedan je od njezinih vidova. Naime, ljubav po apostolu Pavlu ne samo da "sve pokriva, svemu se nuda, sve vjeruje", nego i sve podnosi, kaže on. Podnošenje je ljubav. Bez podnošenja se ne daruje ljubav.

Doći će i trenutak kada ćemo upozoriti brata o njegovim pogreškama. U evanđelju se traži i to. [...]

Stoga od sada nadalje aktivirajmo svu svoju volju u takvo ponašanje: podnosimo jedni druge kad god je to potrebno. Pokušajmo. To je kršćanska metoda. Iskustvo nam kaže da donosi roda.

Iz telefonske emisije 19. lipnja 2003.

UZAJAMNOST – POTREBA LJUDSKOGA SRCA

Ljubav koju je Isus donio na zemlju zahtijeva da živimo zajedništvo u ljubavi

(Nastavak iz prošlog broja)

Čudo življene karijzme nastavlja se preko nas. I mi želimo biti onaj narod Božji, Chiarin narod koji nastavlja klicati evanđelje svjedočanstvom uzajamne ljubavi u najrazličitijim krajevima svijeta. To je naš današnji odgovor na pitanje što ga je Chiara prije mnogo godina postavila u Einsiedelu¹:

*Kako te možemo samim našim prolaskom dati svijetu, izreći te svijetu, svjedočiti te, propovijedati, mi koji se odijevamo kao i svi drugi, koji smo pomiješani sa svima, kao Marija u svoje vrijeme, kao Isus? Po čemu te mogu prepoznati?*² Iz našeg srca posve nov provire onaj evanđeoski odgovor: "Po ovom će svi znati da ste moji učenici: ako budete imali ljubavi jedni za druge"³. To je naše odijelo.

Artiv CN

Poziv na duhovnost zajedništva Ivan Pavao II. proširio je na čitavu Crkvu, što je snažno odjeknulo u nama. Pročitat ćemo nekoliko ulomaka iz apostolskog pisma *Novo millenio ineunte* [Ulaskom u novo tisućljeće]: "Prije planiranja konkretnih inicijativa potrebno je promicati duhovnost zajedništva [...]"⁴

Potom pojašnjava: "Duhovnost zajedništva znači ponajprije pogled srca, usmjeren na otajstvo Presvetoga Trojstva koje boravi u nama i čije svjetlo treba vidjeti također na licu braće i sestara koji su pokraj nas. Nadalje, duhovnost zajedništva znači sposobnost da se čuje brat u vjeri u dubokomu jedinstvu mističnoga

našim nukleima, u jedinicama GEN, u obiteljima, u lokalnim zajednicama prosvijetjenima karizmom jedinstva: unutar svake pojedine stvarnosti Djela i među raznim stvarnostima Djela. To je naša posebnost. To je iskustvo nastojimo svjedočiti, nositi ga i izvan granica našeg pokreta, svjedočeći često obnovi na različitim područjima ljudskoga života, od obitelji do društva.

Drugi vatikanski sabor ističe: "Riječ Božja [...] nam objavljuje da je Bog ljubav i ujedno nas uči da je nova zapovijed ljubavi osnovni zakon ljudskog savršenstva pa, prema tome, i preobrazbe svijeta."⁷

A Pokret je imao to iskustvo na mnogim područjima: na političkom, ekonomskom, umjetničkom području, na području medicine, odgoja, itd.

U svom predavanju prigodom primanja počasnog doktorata iz teologije koje joj je dodijelilo sveučilište u Trnavi (Slovačka), Chiara je istaknula kako je zlaganje da u temelju kršćanskog života unesemo ostvarivanje Isusove nove zapovijedi doprinosilo i doprinosi da se posvuda u Crkvi uspostave trojstveni odnosi po kojima ona postaje sjedinjenja i ljepša. *Pozvani smo na to* – nastavila je Chiara

Arhiv CN

LJUBAV KOJU JE ISUS DONIO NA ZEMLJU ZAHTIJEVA DA ŽIVIMO, I S NAŠE STRANE, ZAJEDNIŠTVO U LJUBAVI

Riječ je o ljubavi koja odlazi i vraća se.

Ta uzajamnost odgovara na duboku potrebu ljudskoga srca, što svjedoči i jedan ulomak mladoga Karla Marxa. On piše: "Kada tvoja ljubav ne proizvodi uzajamnu ljubav i kada kroz njezino očitovanje u životu, kao čovjek koji ljubi, ne postaješ ljubljenim čovjekom, tvoja je ljubav nemoćna, ona je nesretna". Tako kaže Karl Marx.

Ljubav koju je Isus donio na zemlju zahtijeva da živimo, i s naše strane, zajedništvo u ljubavi. To smo iskustvo svi doživjeli u našim fokolarima, u

tijela, dakle kao 'netko tko mi pripada', kako bi se znale podjeliti njegove radosti i njegova trpljenja, kako bi se naslutile njegove želje i kako bi se brinulo oko njegovih potreba, kako bi mu se ponudilo istinsko i duboko prijateljstvo.

Duhovnost zajedništva isto tako je sposobnost da se vidi poglavito ono što je pozitivno u drugome, da se to prihvati i vrednuje kao Božji dar: 'dar za mene', a ne samo dar bratu koji ga je izravno primio. Duhovnost zajedništva konačno znači znati 'dati prostora' bližnjemu, noseći 'jedni breme na drugih' [Gal 6,2].⁵ Tako piše Ivan Pavao II.

Novum, novost ove duhovnosti, više koje ona zahtijeva upravo je uzajamnost, sve do jedinstva. Chiara nam je otkrila da ljubav očekuje uzvrat, a davanje očekuje primanje.

- po osnovi naše duhovnosti koja na taj način obnavlja život župa i zajednica posvećenoga života; potiče da tražimo odnose dubokog razumijevanja između crkvenih pokreta i novih zajednica, a među njima su i stoljetni crkveni redovi; daje novi polet svećeničkom životu, osim efektivne promiče i afektivnu kolegjalnost u biskupskom zboru.⁸

U Zajedničkoj izjavi katolika i anglikanaca iz godine 1990. čitamo: "[...] Bog je ljudi stvorio u svojoj ljubavi i s takvom

različitošću kako bi oni mogli sudjelovati u toj ljubavi dijeleći jedni s drugima ono što imaju i što jesu, bogateći se tako jedni s drugima u uzajamnom zajedništvu."⁹ To je zajednička

**BOG JE LJUDE STVORIO
U SVOJOJ LJUBAVI I S
TAKVOM RAZLIČITOŠĆU
KAKO BI ONI MOGLI
SUDJELOVATI U TOJ
LJUBAVI DIJELEĆI
JEDNI S DRUGIMA ONO
ŠTO IMAJU I ŠTO JESU**

izjava katolika i Anglikanaca "Crkva kao zajedništvo". A Jakob Böhme¹⁰, njemački luteranski mističar, piše: "Svi smo mi jedno u Kristu, našem spasenju, a on je pak u svima nama. Zato moramo ljubiti jedni druge i žarko željeti ljubiti kako je Bog ljubio u Kristu našem Spasitelju. Spontano moramo dijeliti s našim bližnjima darove što nam ih Bog nudi, uslišavajući našu molitvu, kako one nebeske, tako i zemaljske."¹¹ ■

¹ ID., "L'abito dei cristiani", in *Scritti spirituali/1*, Frammenti, [1991];

² Iv 13,35;

³ Papa Ivan Pavao II., *Apostolsko pismo Novo Millenio Ineunte* br. 43;

⁴ Papa Ivan Pavao II., *Apostolsko pismo Novo Millenio Ineunte* br. 43;

⁵ K. Marx, *Manoscritti economico-filosofici del 1844*, ed. postuma, 1932.

⁶ Drugi vatikanski sabor, pastoralna konstitucija *Gaudium et spes* br. 38;

⁷ C. LUBICH, *Spiritualità dell'unità e vita trinitaria*, Castelgandolfo, 23 giugno 2003.

⁸ Ibid.

⁹ Cf II Commissione internazionale anglicana-cattolica romana, Dichiarazione congiunta "La Chiesa come comunione" n. 35, in *Enchiridion Oecumenicum/3*, 75.

¹⁰ Jakob Böhme (1575 - 1624).

¹¹ "La via a Cristo" cit. in E. Campi, *Protestantesimo nei secoli, Fonti e Documenti I*, ed. Cl. Torino 1991, p. 345-346.

WPA Pool

BEZ OČEKIVANJA

*Nekoliko misli mons. Klausu Hemmerlea
o uzajamnoj ljubavi*

www.klaus-hemmerle.de

D Ljubav ne umanjuje drugoga, štoviše, čini ga velikim; ne stvara ovisnost, već suprotno, daruje nam slobodu da budemo potpune osobe, Božji sugovornici. U svom izlaganju 1982. godine za vrijeme Ekumenske škole u Ottmaringu [Njemačka] Klaus Hemmerle je to saže-to ovako izrazio:

Ljubav daje drugome ne samo da bude ljubljen, već i da ljubi. Ljubav ne stvara samo učinke, nego i nove uzroke. Bog je više Bog ako ne stvara samo onoga koji prima već i

onoga koji daje, ne samo ljudjene, već i one koji ljube. A ljubav želi da drugi bude partner, sugovornik.

D **Način života Presvetog Trojstva može utjecati i na ljudski suživot i mijenjati ga. O tome nam govori sljedeći kratki tekst:**

Može izgledati ludost, ali govorim to ozbiljno: najvažnije što kršćanstvo danas može ponuditi našem društvu i ljudskom suživotu je vjera u trojstvenog Boga. To znači vjerovati da su darivanje, odnos i uzajamnost mogući, stvarni i da su temelj svega. Osoba koja potpuno živi u odnosu, koja jest odnos, koja ne niječe autonomiju, to već jamči.

Aus den Quellen leben, 1983., str 50

D **Ne ovisi o nama hoće li ljubav postati uzajamna. Naš je dio ljubiti. To je jednostavno a istodobno i vrlo zahtjevno. Na taj nas put poziva Bog:**

Ljubiti bez ikakvog očekivanja! Ljubav ne zahtjeva, ljubav ne koristi drugoga, ljubav daruje jednostavno i bezinteresno. Koje plodove će donijeti naša ljubav, to je Božja stvar. Neće se izgubiti ni mrvica ljubavi, jer je Bog Ljubav. Prepustimo mirno Božjem суду i slobodi onoga kojemu je upućena ljubav da procijeni vrstu ploda naše ljubavi. Na nama je ljubiti.

Glauben - wie geht das? str. 67

D **Ta ljubav nije učinkovitost, već dar Božji.**
Završavamo ovaj izbor zapisa zazivom za uzajamnu ljubav, sa željom da to bude naša zajednička molitva:

Isuse, daj nam da nas u radosti užvraćene ljubavi, u življenu jedni za druge i jedni s drugima, tvoja Riječ oblikuje tako da Ti sam možeš biti među nama i da mi možemo biti živo tijelo tvoje Riječi. Daj mi da iščitavam mnoge događaje svoga života u svjetlu tvoje Riječi; daj mi da bude što više trenutaka življene Riječi; da poruku ne izražavam riječima, već da budem ta poruka; da svjetlo ne palim za druge, već da me ono izgara rasvjetljujući druge.

Izabran za ljude, str. 69

SOPHIA – VIŠE OD STUDIJA

Ukoliko ste otvoreni prihvatići što vam Sophia nudi, vaš pogled na svijet može se posve promjeniti, kaže Ivana Šimunović

Arhiv CN

Prada je pristala s čitateljima Novoga svijeta podijeliti svoja razmišljanja. Ivana je odrastala u Delnicama, a posljednjih je godina zbog studija živjela u Zagrebu. Za upis na Sophiju kaže da je to zanimljiva i pomalo nestvarna priča.

Kako si saznala za Sveučilišni institut Sophia i što te potaklo da se na njega upišeš?

Moja majka je čula za Sophiju preko radija, dok ju je predstavljala bivša studentica, Jelena Mališa. Teško mi je odgovoriti što me točno potaklo da se upišem na Sophiju i mislim da ni danas ne znam

točan odgovor. Svidjela mi se ideja studiranja u inozemstvu, a nakon razgovora s Jelenom odlučila sam se na taj veliki korak.

Odlučila sam se za politički smjer, zato što sam prije toga završila 3 godine administrativnog prava, pa sam mislila da će se dobro nadopuniti, jer me političko područje oduvijek privlačilo.

Kako je na tebe djelovao susret sa studentima i profesorima Sophije?

To je bilo jedinstveno iskustvo, od prvog dana... njihova ljudzost, toplina, otvorenost...

Drugi dan po dolasku, jedna od studentica me upitala želim li s njom otići na nedjeljnu misu. Pristala sam i otišla. Po završetku mise, budući da nas je bilo 10ak, netko je primijetio da sam nova i predstavio me. U tom trenutku do mene je došla Lucy, fokolarina za koju se na kraju ispostavilo da radi u ekonomatu Sophije, pozdravila me i pitala može li me zagrliti. Ostala sam pomalo zbumjena, ali polako, kako je vrijeme odmicalo i kako sam sve više upoznavala Pokret fokolara, postalo mi je jasno da je to jednostavno ljubav prema drugome, voljeti

sredini? Što je najteže a što najljepše na studiju?

Mislim da na to jako utječe okruženje u kojem se nalazim. Sigurna sam da bi mi bilo puno teže da sam to iskustvo doživjela na nekom drugom fakultetu ili zajednici. Ovdje je drugačije, puno lakše. Ovdje vlada veliko zajedništvo, harmonija, razumijevanje, prihvatanje bez obzira tko si. Po pitanju jezika, u početku nije bilo lako, ali pomoglo mi je znanje engleskog jezika, ali i što sam razumjela nešto malo talijanski i mnogo više španjolski [tko kaže da od gledanja tv-sapunica nema nikakve koristi? ☺] Možda mi je tijekom ove dvije godine najteže pala teritorijalna izoliranost. Naime, Loppiano je predivan gradić, smješten na vrhu brežuljka koji ga odvaja od prvog grada, Incise. Za nas studente, pogotovo one koji dolazimo iz većih gradova, nije bilo lako prihvatiti da samo tri puta tjedno organiziranim prijevozom možemo otići do grada i obaviti što nam treba. Ali svakako je bila teža izoliranost od drugih ljudi, od društvenog života izvan Loppiana. U Loppianu sam stekla puno prijatelja i upoznala mnoštvo predivnih ljudi, ali koji put

Pravljena arhiva [3]

drugoga, često ponavljana misao Chiare Lubich. Nije važno od kuda si, koliko godina imaš, koje si vjere, boje kože... ništa. Prihvaćen si takav kakav jesi.

Kako si prihvatile zahtjeve koje traži ta akademска zajednica?

U početku je bilo vrlo lako, jer je za mene sve bilo novo i željela sam što više otkriti i saznati, naučiti, razumjeti... sve me to jako radovalo. Ali onda sam polako počela nailaziti na prve prepreke. Budući da prije samog dolaska i nisam baš najbolje poznavala Sophiju, došla sam s uvjerenjem da je akademска titula stečena nakon 2. završene godine ekvivalent hrvatskom magistarskom studiju. Ali na moju žalost su me ubrzo razuvjerili i time je za mene počelo razdoblje velikog propitivanja same sebe – je

li Sophia nešto što ja zaista i želim? Naime, za sada magistrska titula stečena nakon dvije godine [Osnovi i perspektive kulture jedinstva-politički studiji] nema akademsku vrijednost u Hrvatskoj, a kod pronalaženja posla ovisi o poslodavcu, tj. njegovoj procjeni vrijednosti i korisnosti studija. Nisam znala što da radim, bila sam u potpunosti izgubljena i prestrašena. Zar sam ja ovdje uzaludno, a sve ovo utrošeno vrijeme i novci, bit će utrošeni uzalud? Konkretni odgovor nije dolazio, i nisam vidjela izlaza. Ali na kraju sam rekla sama sebi da ne želim odustati, da idem do kraja, jer sam ipak, više od same akademске stvarnosti htjela upoznati i realnost cijelog Loppiana.

Je li ti teško studirati u drugoj zemlji, u tako raznolikoj

malo promjene i novih lica dobro dođe.

Najljepši dio, a ujedno jedno od najljepših mojih životnih iskustava je svakako baš ta prilika upoznati osobe iz doslovce svih krajeva svijeta. Najljepše uspomene su upravo ti odnosi, prijateljstva s osobama s kojima sam prije 3 godine samo mogla sanjati da bi mogla biti prijatelj. Upoznavanje drugih kultura, smiješne situacije u pokušaju učenja i govorenja drugih jezika, za mene je to neprocjenjivo. Ne biste vjerovali koliko toga možete naučiti o drugim kulturama, a da nigdje prije niste za to čuli, vidjeli ili negde pročitali (jeste li znali da je u Kongu gledanje sugovornika u pod, a ne gledanje u oči, dok mu se obraćate ili vam se obraća, zapravo znak poštivanja te osobe)? ☺

Jesi li ikada došla na pomisao da odustaneš?

Ha, ha, mislim da mi je ta ideja prolazila kroz glavu svaka dva dana ☺ jer, po mom mišljenju a i vlastitom iskustvu, ukoliko jedna osoba dođe na Sophiju, u Loppiano bez ikakvih posebnih očekivanja i bez ikakvog, pa čak i generalnog znanja o Pokretu fokolara, teško može

izdržati a da joj barem jednom kroz glavu ne prođe ideja o odustajanju. Ali to ne vrijedi samo za mene i meni slične, nego i za ostale, koji su došli vrlo svjesni i odlučni.

Studij na Sophiji – je li to samo studij ili još nešto?

To je mnogo više nego sam studij. To je život. Bez obzira na to kakva ste osoba, kakva su vaša očekivanja, ukoliko ste spremni i otvoreni prihvatići što vam Sophia i život na Sophiji nude, vaš pogled na svijet, vaše razmišljanje se može drastično promijeniti.

Sada si već pri kraju druge godine, kako se osjećaš?

Kakvi su ti planovi?

Evo upravo sad, dok odgovaram na ova pitanja, sjedim u autobusu za Zagreb, što bi značilo da je mom iskustvu došao kraj. Zato mi je teško

sada govoriti o osjećajima, jer su jako podijeljeni. Sa jedne strane sam presretna što se vraćam kući, svojoj obitelji, svojim prijateljima, svojoj realnosti. Sa druge pak strane nije bilo lako otići jer sam tijekom ovih godinu i pol dana to pronašla i na Sophiji. Ta mala akademska zajednica je velika obitelj koja živi i djeluje zajedno, u bratstvu. U njoj sam stekla prijatelje koji su mi pokazali što zapravo znači bezinteresno voljeti i davati bez očekivanja bilo kakve protuusluge.

Što se tiče planova za budućnost, za sada bih htjela završiti pisanje završnog rada, a potom se upisati na Lumsu, ukoliko to bude moguće. Lumsa je fakultet u Rimu s kojim je Sophia potpisala akademsku suradnju, pa od sada svi studenti koji na Sophiji završe politički smjer imaju

na drugoj godini, ovisi o tome koliki je bio njegov doprinos na prvoj godini. Postoje neki kriteriji po kojima se budeće pomoći za drugu godinu (prosjek, svi ispitni riješeni do srpnja, sudjelovanje u aktivnostima Sophije).

Želiš li još nešto reći?

Za kraj bih htjela reći nešto što netko tko dođe na Sophiju proživi tek na samom kraju, tj. kada završi Sophiju. Koliko god ja to u početku željela, Sophija neće i ne može biti kao ostali fakulteti. Ukoliko ikada postane jedan od takvih, to će značiti da je izgubila svoj jedinstveni duh, viziju fakulteta koju je Chiara imala. Profesori, osoblje, studenti i ostali koji hodaju hodnicima Sophije su oni koji su ta vizija, taj jedinstveni duh. Ona prava Sophija ne živi se tijekom samog studija, nego po završetku istoga. Kada netko završi fakultet i vrati se u svoju staru realnost, ali sa nekim novim vrijednostima, sa novim pogledom na svoju staru realnost, sa željom za promjenama; kada se vrati svojim starim poslovima, ali ih ne gleda i ne obavlja više na isti način, svojim starim prijateljstvima koje želi produbiti, ali na drugačiji način... e tu počinje ona prava Sophija. ■

mogućnost upisati još jednu godinu na Lumesi, i time steći titulu "magistar političkih znanosti i međunarodnih odnosa".

Što bi poručila mladima koji se odlučuju za budući studij?
Bez obzira na teške trenutke sa kojima sam se morala nositi tijekom svoga studija, svakako bih i bez ikakvih ograničenja preporučila svima koji to uistinu i žele, neka skupe hrabrosti i odluče se i osobno proživjeti to jedinstveno iskustvo. Mišljenja sam da bi to iskustvo imalo moći promijeniti osobu, ali i čitav njezin život.

Studij na Sophiji se plaća...
Studij, ali i život općenito na Sophiji, tj. u Italiji, za naše je prilike vrlo skup [8000€ po godini]. U početku mi je to bila glavna prepreka, jer kad sam

čula i vidjela cijenu, odmah sam rekla da odustajem, jer to je skoro kao godišnja plaća moga oca. Ali Sophia daje priliku svima, naročito onima slabijeg imovinskog stanja. Tako sam im poslala svoje motivacijsko pismo, zajedno sa svim drugim dokumentima. Sredinom srpnja dobila sam potvrđan odgovor od predsjednice Judith Povilus, sa kojom sam obavila i skype razgovor na engleskom, u kojem me je obavijestila da mi je Sophia odlučila platiti troškove školovanja [3600€], što je bila velikodušna pomoći i zbog čega je bilo mnogo lakše realizirati cilj upisa na Sophiju. Također mi je i Ekonomija zajedništva pomogla svojim doprinosom, ali i ja sama sam radila da bi uštedjela nešto. Koliko će Sophia nekome pomoći u troškovima školovanja

SUSRET LJUBAVI, DIJALOGA I JEDINSTVA

Danas s pravom mogu reći da me Bog neizmjerno voli kada mi je omogućio da budem prisutan na susretu koji neću zaboraviti nikad u životu, susretu prave ljubavi, dijaloga i jedinstva. Od 17. do 20. ožujka u Rimu, prigodom šeste obljetnice Chiarine smrti, susreo sam se s oko 250 predstavnika 8 velikih religija iz više od 30 zemalja svijeta. Imao sam priliku doživjeti najbolje vrednote različitih ljudi i vjera na jednom međureligijskom festivalu ljubavi i jedinstva. Na tom se susretu na najbolji mogući način ostvario Chiarin duh: "budite obitelj", "gdje je ljubav, tamo je Bog", "sveopće bratstvo" itd. Kako inače objasniti zajedničko sudjelovanje vjerskih znanstvenika kršćanske, muslimanske, židovske vjere, te budiste, sikhe i druge, samo s jednim ciljem: preko vjerskog pluralizma pokazati konkretnu ljubav, bratstvo u dijalogu i jedinstvo, a sve to temeljeno na Chiarinom idealu. Zamislite atmosferu u kojoj profesor sa sveučilišta iz Jordana, muslimanske vjere, priznaje da je studirajući Chiarin ideal otkrio najbolje vrednote ljubavi i jedinstva u svojoj vjeri. Rabin iz Jeruzalema doznao je da je dijalog milost Božja za ljude i da je to najbolji mogući način za rješavanje svih problema, uzimajući kao primjer i sukobe između Židova i muslimana. Ili kako razumjeti budista koji kada spominje Chiaru kaže "mama Chiara", aludirajući na majčinsku ljubav; ili kad znanstvenica sa sveučilišta u Indiji kaže: "U Loppianu sam vidjela Gandijevu misao na djelu". Kako objasniti dr. Amera kad kaže: "Ja

sam ovdje završio doktorat radosti", itd. Neizmjerna ljubav, tolerancija, dijalog i jedinstvo. Kao dugogodišnji profesor sveučilišta u Skopju doživio sam neizmjerno bogatstvo u svojim osobnim i profesionalnim saznanjima. Charin je duh ljubavi: biti dar jedni drugima; dijalog nije samo prijateljstvo, nego i ulazak u bit drugoga; za mijenjanje stvarnosti treba mijenjati sebe (preko ljubavi, vjere, edukacije...); vjera u čovjeka je vjera u Boga; što više upoznamo brata-više se približavamo Bogu. Takvu praktičnu filozofiju ljubavi do sada nisam mogao naći ni u jednoj pedagogiji koju sam studirao. To neizmjerno bogatstvo prenijet ću svojim studentima, kao i na raznim znanstvenim kongresima i simpozijima iz pedagogije. Vrednote ljubavi i jedinstva prema Bogu i bratu treba ugraditi u postulate pedagogije zajedništva kao jedino rješenje za budućnost znanosti i čovječanstva.

Mi koji smo bili na tom susretu i to doživjeli pozvani smo dobro proučiti Chiarinu filozofiju ljubavi i jedinstva. Te ideje trebamo pronaći i u našim vjerama te ih primijeniti tamo gdje živimo i gdje radimo. Ovaj nam je susret potvrđio da ih ima u izobilju. ■

Aziz Shehu, Skopje

VELIKI BOŽJI PROJEKT

Najviše me se dojmilo kada je jedna mlada djevojka iz Palestine govorila o teškom životu bez mira, o neizvjesnosti i strahu, a poslije nje je židovski rabin govorio o rušenju zidova. Teolog islamskih znanosti iz Jordana džihad je tumačio kao obrezanje srca a to se potpuno poklopilo s riječima sv. Pavla. Naš centar u Castel Gandolfu je i hotel i crkva. U toj crkvi su se vršili obredi raznih vjera, a ta različitost bila je prava ljepota ljudskog raja – glasovir gdje su sve note bile skladno složene i slijevale se u jednu kompoziciju. To je ljubav Katoličke crkve i Pokreta fokolara koji su nam pokazali ostvareno "Da svi budu jedno".

Chiariin ideal nama muslimanima je omogućio da čitamo Kur'an Božjim očima i da ga pravilno tumačimo.

Mene su izabrali da budem u delegaciji koja je išla na audijenciju kod pape Franje, što je bila i moja iskonska želja. No za to su zasluzni kao prvo moja učiteljica Chiara, moji Slovenci, Hrvati i na kraju Makedonci. Zato je moja stisnuta ruka papi bila ruka svih nas.

Svjetski dijalog među religijama je veliki Božji projekt u kojem svi trebamo sudjelovati. ■

Azir Selmani, Skopje

SANJALI SMO

Na privatnoj audijenciji kod Pape Franje našu malu skupinu je predstavljao Azir iz Makedonije, koji je kroz suze svjedočio o svom najsretnijem trenutku kad je stisnuo Papinu ruku te nam je prenio njegove riječi da nikad ne trebamo posustati na putu prema Bogu.

Svijet kakav smo poznavali i kakav nam se kroz medije nameće je prerastao u nešto drugačije jer smo gledali srcem jedni u druge. Moj se prijatelj Eldin sjetio pripovijetke Ive Andirća u kojoj opisuje kako je sotona želio napakostiti ljudima i iz mržnje je kandžama rasparao zemlju kako bi razdvojio ljude koji su do tada sretno skupa živjeli. Vidjevši to Svevišnji se sažali na narod koji je volio te pošalje anđele da svojim krilima naprave mostove kako bi pomogli ljudima živjeti skupa blagoslovivši sve osobe koje grade mostove. U islamskoj narodnoj predaji gradnja mosta se smatra jednim od najvećih sevapa, tj. dobrih dijela koje osoba može uraditi. Simbol dijaloga je svakako most koji nam je nekada teško izgraditi, ali kad uzmemu u obzir što ima za posljedicu taj most, onda moramo s velikim zadovoljstvom prihvatići ulogu mostograditelja.

Mogu slobodno reći da sam tih pet dana živio pred vratima raja. Vidovali sam sve ono što nisam do sada: da različitosti i podjele gube svoj smisao u ljubavi, da se svaka barijera kida uzajamnom ljubavlju, vidovali sam ljubav žene koja je zapalila srca cijelog svijeta. Bili smo oslobođeni svih naših predsuda i očekivanja, u punini naše ljubavi, živjeli smo sadašnjem trenutku u Njegovoj nazočnosti, bili smo ujedinjeni. Chiara nas je zadnji dan nakon predavanja na sveučilištu Urbaniana odvela na večeru i, iako nije bila fizički s nama, dala nam je sve i omogućila nam da živimo njezin savršeni san. Da! Sanjali smo i nismo se htjeli probudit! ■

Stanislav Stijepić, Sarajevo

GLEDATI KROZ PROZOR

U razdoblju od nekoliko mjeseci u našem su ulazu zgrade tri bračna para s kojima smo počeli graditi vrlo lijepе odnose, pokrenula bolan proces rastave braka, uz nezaobilazne teške posljedice za djecu. Ta nas je vijest jako ražalostila. Osjećamo se bespomoćnima pred tim problemom koji sve češće pogađa obitelji.

Zadivljeni smo kada opazimo kako iz tek uzoranih brazda probijaju nježne vlati trave. Život i ljepota su nepobjedivi. I u ovom – kako se na prvi pogled čini – društvenom raspadanju zasigurno postoji sjeme nekoga

novog života. Krije se i želi otvoriti put duboka potreba za iskrenošću, ljubavlju, dosljednošću... Upravo nas zato ovakve vijesti moraju ohrabriti - dakako, nakon neizbjegna početnog obeshrabrenja - i potaknuti da pođemo ususret novim »društvenim slabostima« kako bismo zagrlili, podržali i rasplamsali nadu u srcima tih obitelji na temelju svega dobrega što još postoji. To što svijet srlja u propast propust je svih nas, čak i nas koji vjerujemo u čvrsto obiteljsko zajedništvo, u ujedinjene obitelji. Možda nedovoljno svjedočimo ljepotu zajedništva i radost koja se rađa iz neprekidno obnavljane ljubavi. Ne trudimo se dovoljno objaviti tajne koje smo otkrili i koje su nam pomogle svladati poteškoće i ponovo "uskrasnuti". Uvidjevši negativnosti u društvu, Chiara Lubich je svima nama predložila vrlo djelotvorno rješenje. Rekla je: "Neka nijedna duša ne prođe pokraj nas uzalud". A mi volimo dodati: "Neka ne prođe ni jedan dan a da se nismo približili jednoj duši". Svijet je u plamenu, ne možemo ga mirno promatrati kroz prozor svojih domova, već moramo izići iz vlastitih sigurnosti i poći ususret ljudima - kako bismo dijelili njihove sudbine i bili uz njih.

Tu žurnu potrebu da otvorimo svoja srca onima koji prolaze pokraj nas često naglašava papa Franjo. Napisao je: "na raspolaganju nam je blago života i ljubavi koje nas ne može zavarati. To je odgovor koji prodire u najdublje pore ljudskoga bića i sposobno je podržati ga i uzdignuti. Život je to koji ne izlazi iz mode jer je sposoban prodrijeti onamo gdje ništa drugo ne može ući. Naša neizmjerna žalost liječi se neizmjernom ljubavlju". (E.G. n.265)

Uostalom, mnogi žude za skladnom obitelji, ali ne znaju što učiniti kako bi je ostvarili. Često u osobama postoji toliku želja za dobrim koju ne možemo ni zamisliti. Pomožimo svakome da se susretne s tom "neizmjernom ljubavlju", bez obzira na okolnosti u kojima se nalazi, i poučimo ga kako se ljubi ponajprije primjerom vlastita života, a zatim i rijećima. Ostalo će učiniti Ljubav. ■

M. R. Scotti

LJUBAV KAO LIJEK

Često čujem govoriti o ljubavi kao vrlo važnom psihoterapeutskom čimbeniku. Što to znači?

Ovo nas pitanje uvodi u srž psihoterapije jer ne možemo ne progovoriti o pojavi koja se neizbjegno događa, a naziva se "transfer". Freud je ljubavi pripisivao terapeutski učinak. Govoreći o svojoj psihoanalitičkoj terapiji, rekao je da je "to u biti tehnika liječenja ljubavlju, a transfer je najbolji dokaz za to". (iz pisma od 6. prosinca 1906.)

Naime, transfer označuje nesvjesnu projekciju pacijenta na terapeuta. Zbog toga terapeut nikada ne bi trebao personalizirati osjećajne doživljaje svojega pacijenta. Pacijent prenosi svoje davno doživljene osjećaje, oblikovane u odnosu s nekom bliskom osobom, najčešće roditeljima, na terapeuta - kao da ih sada doživljava. A terapeut se mora odlučiti kakav će odgovor dati. Taj se odgovor naziva "kontratransfer". O ljubavi je govorio i jedan drugi veliki psihoterapeut, Bert Hellinger, tvorac "obiteljskih konstelacija": "Cilj terapije je ozdravljati

ljubavlju". Međutim, i Carl Rogers je dokazao kako se uvjet za poboljšanje pacijentova stanja krije u tri načina terapeutova rada koja je on definirao terminima: "empatija" (osjećajno sudjelovanje) "kongruentnost" (iskrenost prema sebi i pacijentu) i "pozitivno poštovanje" prema osobnosti, potrebama i zakonima pacijentova razvjeta (što zahtijeva potpunu raspoloživost, bez obzira na njegove trenutačne osjećaje). Oni

označuju određen oblik ljubavi prema pacijentu "kojoj se pripisuje značenje teološkog termina agape, a ne ono uobičajeno romantično i posezivno značenje". K tomu, 1950. godine psihanalyst Michael Balint savjetovao je kolegama da slušaju priče iz života svojih pacijenata i da s njima postupaju kao s prijateljima jer je najbolja terapija odnos s liječnikom. ■

P. Ionata

ODUPRIJETI SE OSJEĆAJU LJUBOMORE

Moja sestra Lija puno je otvorenila od mene i stoga često žustro nameće različite zamisli, privlačeći pozornost svih. Ja je jako volim, ali ponekad se osjećam zapostavljenom. Ne želim se ljubomorno suprotstavljati, ali ne volim ni da se moje mišljenje ne poštuje.

Na darovitost ljudi oko sebe možemo različito reagirati. Možemo se diviti i radovati promatrujući rođake ili prijatelje kako se izražavaju, ali može se dogoditi da osjetimo ljubomoru ili želju da se s njima natječemo, ili pak da osjećamo strah kako ćemo biti zapostavljeni. Osjećaji najčešće izazivaju nagle reakcije i gotovo nikada nisu u skladu s onim što doista osjećamo prema određenim ljudima. Upravo je to razlog što se pri njihovo pojavi

osjećamo nelagodno, pomalo krivima, ali ne možemo ih zanemariti ili ugušiti jer se oni prije ili poslije opet javljaju. Što učiniti? Prvi je korak biti svjestan svojih osjećaja.

Zato ti nitko ne može zabraniti da se osjećaš zapostavljenom gledajući kako sestra privlači svu pažnju i ljubav obitelji – iako je iskreno voliš. Nagon za prezivljavanjem u ovom je primjeru krivac što druge doživljavamo kao suparnike, pa pokrećemo mehanizme obrane ili napada – ovdje je to ljubomora.

No svjesni svojih osjećaja i različitim oblicima njihova pokazivanja, moramo se prisjetiti da smo kao ljudska bića – za razliku od životinja – uvijek slobodni ne zaustaviti se kod prvih reakcija i promatrati onoga koji je uz nas kao brata ili sestru (po krvi ili kao

pripadnika ljudske vrste) s kojima možemo razgovarati i razjasniti stvari, kojima moramo željeti sve najbolje i s kojima se ne možemo ne radovati zbog svega lijepoga i dobrog što posjeduju. Ne samo radovati već hvaliti i biti ponosni i svjesni da nismo svi jednaki, već da svatko posjeduje nešto posebno što može darovati i razviti, kao uostalom i ti. ■

F. Chatel

Arhiv CN

TRAŽENJE RAVNOTEŽE PARA

Dva srca jedna ljubav ili otvaranje drugima?

Nama su primjerice bili važni grupni izleti; večeri provedene u nečijem domu, možda nas 10-15 osoba; razgovori s prijateljem/prijateljicom od povjerenja, koji su nam pomogli izvući iz sebe stanje duše ili ponešto od iskustva koje proživljavamo; sportske inicijative i zalaganje za ljudе u potrebi, za naš grad.

Otvaranje nam je pomoglo da sazrijemo, da nam se otvore obzori. Onu novu sposobnost ljubavi koju osjećam prema njemu/njoj mogu prenijeti na druge, otkrivajući da tako raste (ne smanjuje se!) i ljubav među nama.

Zauzmite se u nečemu lijepome i s drugim prijateljima. Neuspjeh mnogih obitelji događa se i zato što su se zatvorile u sebe, uvjerenе da su dovoljne same sebi, a to započinje u vrijeme hodanja. Zatvoreni par imat će problema u upravljanju svojim rastom, u održavanju komunikacije među njima.

NASTOJANJE
DA SE ODRŽI ILI
STVORI MREŽA
PRIJATELJSTAVA,
SURADNJA
S DRUGIMA
U NEČEMU
POZITIVNOM,
MOŽE BITI VELIKO
I NEOČEKIVANO
BOGATSTVO ZA
SADAŠNJE I BUDUĆE
SAZRIJEVANJE
PARA.

SUVIŠE SAMI?

Prevladava li na vašem "snimku" rizik zatvaranja: dva srca i jedna ljubav, a za druge nas nije ni briga?

Pozor na izolaciju! Zadržite (učvrstite!) odnose s prijateljima, stvorite prigode za druženje.

Kasnije, u braku, već smo bili umreženi u prijateljstva i odnose koji su nam pomagali i podržavali nas. Međusobno smo dijelili kolica, igračke, čuvali jedni drugima djecu, zajedno provodili vesele večeri, zajedničke aktivnosti. I naša su se djeca time okoristila i nastavljaju to uživati, možda i nesvesno, kroz prijateljstva s djecom naših prijatelja i povjerljive razgovore [u doba odrastanja vrlo su važni!] s našim prijateljem/prijateljicom, lakše nego s nama... "Recite im da se ne izoliraju, već od sada! – često nam ponavlja Marija, razvedena već 4 godine – To je jako opasno. Nama je bilo kobno."

ILI SUVIŠE U DRUŠTVU?

Prevladava li na "snimku" rizik da se dovoljno ne susrećemo kao par? Vidimo se, ali u trku? Nedostaju trenuci rezervirani samo za nas? Vidjeli smo da takva situacija nije rijetkost. Mi smo prošli jedno razdoblje ovako: fakultet i škola daleko od kuće tijekom tjedna, mnogo obaveza za vikend koji bismo često proživjeli odvojeno. Izgledalo je da odnos među nama ne napreduje, uvijek smo bili u žurbi i malo je bilo vremena za duboke trenutke. Nakon što smo o tome razgovarali, poduzeli smo određene jednostavne protumjere, odrekavši se nekih aktivnosti. Ulog u igru je bio suviše visok – zajednički život! – da ne bismo posvetili dovoljno vremena i najbolje snage za njegovo ostvarenje. Pazite ako važniji od odnosa među vama postaju: studij, posao, trening, župa ili pokret, klub ili sportsko društvo, roditelji, stari prijatelji itd. Posvetite sebi vremena, pa i zato da biste uživali u tom lijepom daru što ga imate –

Feornatty Olga

POVREMENO
SE PITAJTE:
POSVEĆUJEMO
LI DOSTATNO
VREMENA NAMA,
RASTU NAŠEGA
ODNOSA?

u ljubavi među vama. Tako ćete sve više razumjeti jeste li doista stvoreni jedno za drugo. Inače riskirate da ostanete na mjestu. U ljubavi vrijedi: tko ne napreduje, nazaduje. Nema druge!

Nama je pomoglo i to što smo ponekad pisali jedno drugome. Pokušajte i na papiru. Da, na papiru! [ne samo putem elektronske pošte, sms poruka, facebooka i sl.]. Mi smo izrazili puno toga lijepoga i dubokoga, što je teško reći usmeno, napisavši to u pismu. Nije to srednjevjekovno sredstvo. Istina, potrebno je malo više vremena, ali bit će promišljenije, ostati će zauvijek i obogaćivati nas. Lijepo je primiti pismo od osobe koja te voli. ■

POMOĆ ILI RIZIK IZ BIOLOŠKIH OBITELJI

Nastojeći zadržati dobre odnose s našim obiteljima, u početku nismo smatrali nužnim odmah s njima uspostaviti jače odnose. Započinjala je jedna nova priča i nismo ni znali kamo će nas odvesti. Učiniti ćemo naše prve korake kao par, a kasnije ćemo misliti na sve ostalo, mislili smo. Stoga su na početku bili rijetki pozivi na ručak i neki veći pokloni. To je moglo čekati. Sve u svoje vrijeme, bez preskakanja etapa. Zaručništvo po definiciji nije definitivno. Potom se par učvrstio. Poznavanje s nekim od rodbine, osobito s roditeljima, se produbilo. Koji su stavovi autentične ljubavi prema njima?

ISPRAVNA KOMBINACIJA BLISKOSTI I DISTANCIRANOSTI

U odnosu na rodbinu potrebna je ravnoteža u sudovima, bilo izraženima ili naslućenima: "Tvoja majka nikad ne razumije...", "Moj/tvoj otac je baš super" (podrazumijeva se: ali moj...) "Tvoji su tako formalni..."

Ulazimo u njegov/njezin svijet. Možemo to učiniti kao slon u staklariji ili nježno, bez donošenja brzih sudova samo zato jer se "kod mene doma tako ne radi".

blitxbudet.se

U našem slučaju, jedno je bilo naviknuto na široku slobodu, bez potrebe da se puno javlja gdje je i što radi, dok je drugo bilo naviknuto na malo stroži režim, s jasnijim ograničenjima. Otkrićem tih naših različitih svjetova i obiteljskih navika započeli su dobromanjerni komentari među nama. No u nekim smo prigodama razumjeli kako je vrlo tanka granica s komentarom koji može povrijediti.

Ravnoteža i u svakodnevnom životu! Nastojali smo s našim obiteljima izgraditi živi, srdačan, razigran ali i neovisan odnos, sloboden u odlukama, nenametljiv prema novoj stvarnosti – nama kao paru. Tu i tamo često čujemo rečenice poput ovih: "Moji roditelji su mi rekli da je bolje ne ići na more subotom"; "Ne možemo preskočiti odlazak na ručak kod tvojih roditelja u nedjelju, to je već postalo tradicija"; "Njima se nimalo ne sviđa tvoj posao"; "Jadna mama, već trpi što je sama, ići ćemo joj na ruku".

Željeli smo kao par biti povezani s našim obiteljskim situacijama, ali i odvojeni od njih, jer smo drugačiji, s pravom-dužnošću na samostalnost, slobodu, mogućnost da sami izgradimo svoju budućnost. Riskirajući pritom nešto, uz zajedničku suglasnost. Kada se naša veza učvrstila, počeli smo im se predstavljati kao novi subjekt, osobito pred važnim odlukama kao što je organizacija svadbe ili mjesto gdje ćemo živjeti: "Smatramo da... Zajedno smo odlučili...", a ne ići najprije k jednima a potom k drugim roditeljima da čujemo njihovo mišljenje kako bismo ga potom uključili u našu finalnu odluku.

Karlo i Julija bili su u braku manje od godine dana, ali nisu mogli samostalno odlučiti da zajedno sudjeluju u jednoj volonterskoj inicijativi, do koje im je bilo jako stalo, jer su njezini roditelji bili protiv toga.

Franko i Elizabeta su nakon svadbe kod kuće našli roditelje, koji su im htjeli pospremiti stan. Imali su ključeve i smatrali su da im je od tada nadalje dopušteno gotovo svakodnevno "upadati". Sve je to bilo dobromanjerno, ali s nesvjesnim i teškim kršenjem privatnosti novonastale obitelji koja je činila svoje prve korake.

Vrativši se s bračnog putovanja Gabrijela je našla svekru, inače udovicu, u stanu [koji je među ostalim bio i njezino vlasništvo]. Uz suglasnost muža, kojega su tako služile dvije žene, nekoliko je mjeseci živjela s parom, uz odgovaranje žene koja nije imala niti slobode ni privatnosti. Prije vjenčanja nisu baš puno razgovarali i situacija je izmakla kontroli, a da je nisu uspjeli obuzdati! ■

(nastavlja se)

ODGOVORNOST ZA DRUŠTVO

*Iz poruke mladima mons. Mate Uzinića
na SHKM u Dubrovniku*

Nemojte vjerovati onima koji vam kažu da se ovdje ne može, da u ovoj zemlji nema perspektive. Napravite perspektivu! Vi ste na to pozvani. Uključite se, najprije u neke prepolitičke aktivnosti, u različite udruge u kojima ćete

kršćansku Radosnu vijest unositi u ovo društvo i činiti ovo društvo bogatijim, plemenitijim, bez nasilja, bez želje da se učini bilo što protiv bilo koga, nego s ljubavlju za ovo društvo. S ljubavlju za svakog čovjeka u ovom društvu! Bez obzira na njegovu vjersku, nacionalnu, političku i bilo kakvu drugu pripadnost. To je vaša zadaća! Pozvani ste biti odgovorni članovi ovog društva. Pozvani ste ne prepuštati svoj život nekom drugom tko vam ne želi dobro. Nego preuzeti u svoje ruke odgovornost za sebe i za druge kraj sebe.

U ljubavi! Onako kako je Krist to činio.

[...] Mi, dragi mladi, imamo odgovornost za svoju zemlju. Mi imamo odgovornost za svoju prirodu. Mi imamo odgovornost za naša prirodna bogatstva. Sve nam je dano da tim upravljamo. Ne da to iskoristavamo, nego da upravljamo.

Da upravljamo na način, da ono što smo primili

od svojih predaka predamo budućoj generaciji. Ne istrošeno i potrošeno, nego obogaćeno.

Pozivam vas da prije svega cijenite prirodna bogatstva naše zemlje, da imate ekološku svijest. Da se brinete za sva stvorenja na zemlji. [...] S druge strane, nastojte sačuvati i prirodna bogatstva koja smo dobili, kao i ona kulturna bogatstva koja smo dobili, našu baštinu. Baštinu o kojoj tako lijepo progovara ovaj grad. Kako to napraviti? Evo ja ču samo spomenuti ona dva izričaja, koja je i blaženi, sveti Ivan Pavao II. spomenuo ovdje u Dubrovniku. Prvi je onaj izričaj na Lovrijencu, koji je ovdje već spomenut u poruci pape Franje da se sloboda ne prodaje za sva blaga svijeta, a drugi je onaj na vratima Kneževa dvora, da se ne brinemo za privatne nego za opće stvari. Na taj način mi možemo pokazati pravu brigu i za ovu zemlju koja nam je darovana i za ona kulturna i druga blaga koja smo naslijedili od naših predaka i prenijeti ih onda na slijedeću generaciju.

Ima još nešto što je potrebno spomenuti, a to je [...] materijalno bogatstvo. Nemojmo se dati prodati. Nemojmo dati prodati naše prirodne ljepote. Nemojmo dati prodati naša kulturna blaga. Nemojmo dati prodati sebe. Mi nismo roba koja se prodaje!

Važna je to poruka koju osobito priča ovaj grad koji je prije 600 godina, kad je na svjetskoj sceni cvalo ropstvo, zabranio ropstvo. A zabranio ga je jer je u svakom čovjeku prepoznao stvoreno stvoreno na sliku Božju. Jer je znao da je prodaja čovjeka zlo. S tom sviješću u sebi nemojmo dozvoliti da nas netko proda i nemojmo prodavati jedni druge. Nemojmo dozvoliti da netko proda naša prirodna bogatstva. Da netko proda našu kulturu. [...]

Na kraju ću vam reći [...] rečenicu koju je rekao sveti Ivan Pavao II. ovdje u Gružu i uputio je upravo mladima: "Blagoslivljam vas mlade i kažem vam: Hrabro!" ■

ZAŠTITIMO OKOLIŠ DA BISMO ZAŠTITILI SEBE

Pitanja i rastući problemi vezani uz ekologiju i zaštitu okoliša sve se češće nalaze na udarnim mjestima u medijima, rame uz rame s ratovima, katastrofama, političkim skandalima i sličnim vijestima. Na žalost, to uglavnom nije pokazatelj naše sve razvijenije ekološke svijesti, nego najčešće upravo suprotno – rezultat potpuno nesvesnjog djelovanja u ekološkom i općenito humanom smislu. Ekološka kriza naše civilizacije potvrđuje i istinitost izjave pape Ivana Pavla II., koji je prije već dosta godina rekao: "Ekološka kriza je ponajprije kriza morala i zbiljski prijezir spram čovjeka". Tim riječima izrazio je bit ekološkog

Christian Maisch - Fotolia

problema današnjeg čovjeka i našeg, kako ga volimo zvati, razvijenog društva.

Ekologija je prirodna znanost o našem domu, tj. svijetu u kojem živimo [grčki *oikos* znači dom, a *logos* je riječ, govor, znanje]. U osnovi tog znanja je svijest o jedinstvu čitave prirode i međuvisnosti svih njezinih djelića, živih i neživih. Dakle, i čovjek je sastavni dio prirode, ovisan o svim ostalim njezinim dijelovima i podložan istim zakonitostima. Ako svojim nerazumnim i nesvesnjim ponašanjem uništavamo druge dijelove prirode, ni mi sami ne možemo izbjegći uništenju. A zaštita okoliša nije ništa drugo doli zaštita nas samih, jer naše su zdravlje i opstanak neposredno ovisni o kvaliteti i

ravnoteži u našem okolišu. Iz svega toga jasno je da je destruktivno ponašanje prema prirodi zapravo pokazatelj i nepoštovanja i prijezira prema nama samima.

U mnogim tzv. primitivnim društvima svijest o jedinstvu s prirodom bila je sastavni dio života i ti su ljudi spontano živjeli u skladu sa svojom okolinom, poštujući sve što postoji. Negdje na putu našeg razvoja tu smo svijest o jedinstvu i spontanost uravnoteženog življenja izgubili. I tu dolazi do razvoja krize morale, dakle i ekološke krize. Izgubili smo osjećaj povezanosti ne samo s prirodom nego i jedni s drugima, a isto tako i sami sa sobom. Teško razlikujemo što je dobro, a što

loše, a što je još gore, često i kad znamo da je nešto loše za nekoga ili nešto, to i dalje činimo. Često mislimo da naše ponašanje ionako nije važno i da ne možemo ništa promjeniti. A istina je upravo suprotna! Za rješavanje ekološke krize nisu odgovorni samo ljudi na vodećim pozicijama u društvu, svatko od nas može i mora i te kako pridonijeti tom procesu.

Svatko od nas, već samo kao kupac i potrošač, ima mogućnost odabira proizvoda koji su manje štetni za okoliš i na taj način može usmjeriti proizvođače prema ekološki svjesnijoj proizvodnji. Primjerice, ako bi svatko od nas svaki dan u prodavaonicama barem jednom odbio plastičnu vrećicu i ponio sa sobom od kuće svoju platnenu torbu ili košaru, to bi već značilo svakodnevnu uštedu od više milijuna plastičnih vrećica. One inače obično već nakon jedne uporabe završe negdje u okolišu i tamo ostaju godinama i desetljećima. Ako stvarno volimo svoju djecu, ne možemo im ostaviti opustošeni svijet. Stoga za kraj još jedna mudra izreka: "Mi smo oni na koje smo čekali". ■

FORMY, FOR ME, FOR YOU

Vittorio Sedini

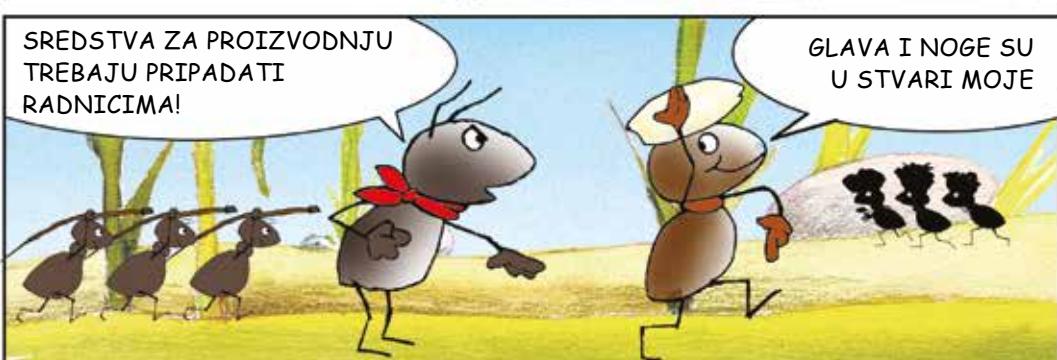
SVAKI RADNIK TREBA IMATI DOVOLJNO ZA JESTI!

MENI JE MILIGRAM MARMELADE DOSTA I PREVIŠE

SREDSTVA ZA PROIZVODNNU TREBAJU PRIPADATI RADNICIMA!

GLAVA I NOGE SU U STVARI MOJE

KUĆA JE RADNIČKO PRAVO

MI SMO JE I IZRADILI...

PO MJERI MRAVA, POSVE EKOLOŠKU I OD RECIKLIRANOG MATERIJALA.

U PREVIŠE RAZVIJENOM DRUŠTVU NEMA MJESTA ZA REVOLUCIJU!

Vittorio Sedini

